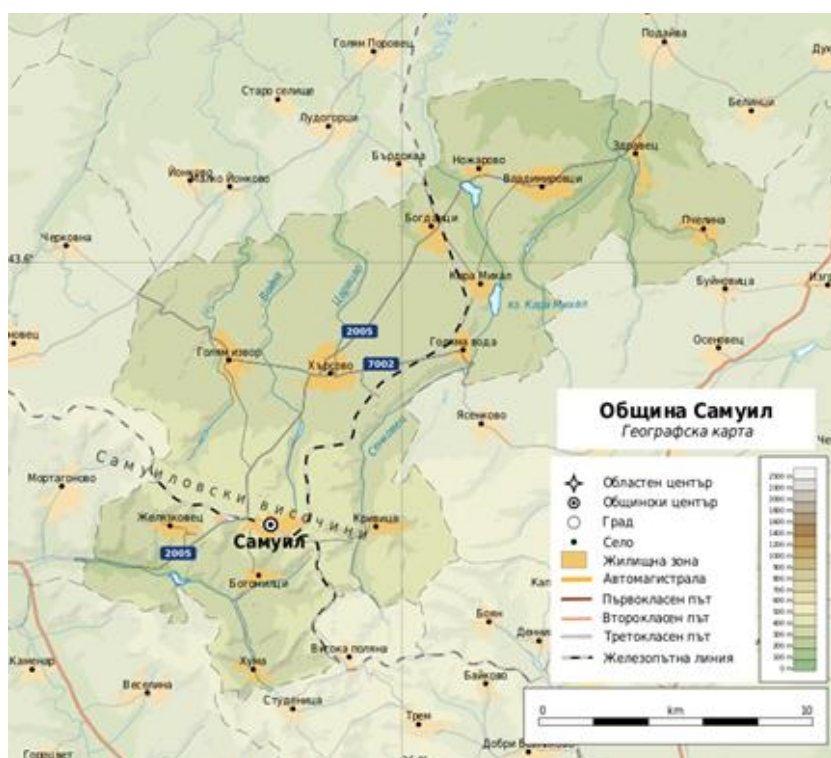

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 ГОДИНА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА САМУИЛ ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027 Г.

Юли 2025 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

I. Общи условия за изпълнение на плана за интегрирано развитие и промени в социално-икономическото развитие на община Самуил през 2024 г.

II. Постигнат напредък по изпълнението на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината въз основа на индикаторите за наблюдение

III. Изпълнени проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината през 2024 година

IV. Действия, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана за интегрирано развитие

1. Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни

2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие през отчетната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми

3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие

4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината

5. Мерки за прилагане принципа на партньорство

6. Резултати от извършени оценки към края на 2024 година

V. Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината

ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие е документ, който определя средносрочните (за 7 години) цели и приоритети на община Самуил в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северен централен район и Общия устройствен план на общината. Основната цел на ПИРО, съгласно чл.13, ал.2 от ЗРР е стимулиране на устойчив растеж и осигуряване на пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и ресурси, за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на община Самуил.

Годишният отчетен доклад за 2024 година за наблюдение изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Самуил (ПИРО) е изготвен на основание Чл.23, т.4 и Чл.24, т.4 от Закона за регионалното развитие (ЗРР), във връзка с Чл. 24 и Чл.72 от Правилника за прилагане на ЗРР (ППЗРР). Това е третият отчетен документ на плана за програмен период 2021-2027 г., който обобщава всички проекти, мерки и дейности, реализирани на територията на общината от 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г. Отчетният доклад е разработен в обем и съдържание, съгласно нормативните изисквания и в отговор на необходимостта от организация на изпълнението, ежегоден мониторинг и отчитане на ПИРО.

Планът за интегрирано развитие на община Самуил за периода 2021 – 2027 г. е приет от Общинския съвет с Решение № 14.264 от 30.09.2020 г., на основание чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА и на основание чл.23, т.1 и чл.24, т.1 от Закона за регионалното развитие, във връзка с чл.21, ал.1 от Правилника за прилагане на ЗРР.

ПИРО е разработен за цялата територия на общината, като са определени зони за прилагане на интегриран подход, за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и коопериране със съседни общини. Документът е съобразен със специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на редица нормативни документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, кадастъра, опазването на околната среда, управлението на отпадъците, насърчаване на инвестициите, устойчиво развитие на туризма и други.

Съгласно нормативните изисквания изпълнението на ПИРО се отчита чрез ежегодни доклади за наблюдение на изпълнението, които се изготвят по определен от Кмета на общината ред и се одобряват от Общинския съвет до 31 март на всяка следваща календарна година. Годишният доклад е публичен и се оповестява на страницата на общината в интернет. Копие от доклада се изпраща на председателя на Областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване.

Настоящият доклад за наблюдение изпълнението на ПИРО на община Самуил през 2024 година съдържа информация за:

1. Общите условия за изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
2. Постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината въз основа на индикаторите за наблюдение;
3. Действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана;
4. Изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината с размера на усвоените средства за отчетния период и източниците на тяхното финансиране;
5. Закljučения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината.

Предмет на наблюдение и оценка на годишния доклад е постигането на заложените в ПИРО цели и приоритети както по отношение на финансирането на конкретни проекти,

мерки и дейности, така и по отношение на напредъка по дефинираните индикатори за наблюдение.

В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представители на гражданското общество.

Общинският съвет е орган за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие. Мониторингът и контролът на изпълнението са неразделна част от общия процес на реализиране на публични политики в Община Самуил.

Системата за наблюдение и оценка на Плана за интегрирано развитие осигурява неговото ефективно изпълнение с оглед постигане на целите за балансирано, устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти. Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на плана обхваща и Програмата за неговата реализация, като отчита изпълнението на включените проекти и дейности по приоритети и мерки.

Мониторингът на плана трябва да осигури ефективно и ефикасно изпълнение на различни секторни и тематични политики за развитие, които попадат в предметния обхват на местното самоуправление. Той трябва да спомогне за постигането на резултатите на политиките и да гарантира широк обществен достъп и подкрепа.

Мониторингът изисква набирането на количествени и качествени данни за почти непрекъснатия процес по изпълнение на съответните проекти и политики/приоритети, които се прилагат и/или следват, като напредъкът към текущия момент се сравнява с първоначалните очаквания. Целта е да се определят евентуалните необходими корективни действия при отчитане на несъответствие и текущо да се адаптира стратегическия документ към динамично променящите се фактори на средата - политически, икономически, финансови, епидемиологични и други.

Чрез мониторинга на ПИРО се цели да се предостави на компетентните местни органи (Общински съвет – Самуил, Кмета на общината, служителите от общинска администрация), както и на всички заинтересовани страни ранна информация за напредъка, или липсата на напредък по заложените цели. В резултат на мониторинга могат да се направят своевременни промени в начина на изпълнение, в приоритетите и целите на ПИРО, който трябва винаги да следва актуалните теми и проблеми на обществото и политиките за тяхното разрешаване.

В Годишния доклад за наблюдение изпълнението на ПИРО за 2024 г. са използвани данни от: НСИ, Информационната система ИСУН, Дирекция „Бюро по труда“, „ГРАО“, ОД „Земеделие“, ДГС, ДФЗ, Общинска администрация – Самуил и др.

Резултатите от наблюдението на ПИРО през 2024 г. са обобщени в настоящия Годишен доклад, които съдържат информация за: общите условия за изпълнение на ПИРО и в частност промените в социално-икономическите условия и политиките за развитие; постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите въз основа на индикаторите за наблюдение; действията, предприети от местната власт с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана; заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Целта на годишния доклад е да обобщи постигнатото през календарната 2024 година и да оцени доколкото ефективно и ефикасно е изразходван публичния ресурс, отчитайки социално-икономическата среда през съответната година и да отправи препоръки за предприемане на действия за корекция на процесите по планиране, програмиране и ресурсно осигуряване за развитието на община Самуил до края на програмния период – 2027 г.

I. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ И ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА САМУИЛ ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

Отчетната 2024 г. може да се определи като още една трудна година за българските общини с продължаваща вътрешнополитическа нестабилност, поредица от предсрочни парламентарни избори, природни бедствия, уязвимост и задълбочаващи се кризи в различни сфери на общественно-политическия живот.

Политическият хаос доведе до блокирани институции и огромен натиск върху бюджета като постави фискалната стабилност на страната и общините под въпрос.

По данни на Института за пазарна икономика, 2024 може да се определи като „година на растеж в бурни времена“. Годишната е добра за българската икономика, като траекторията на забавяне на растежа се пречупва и се наблюдава ускоряване на стопанската активност в страната. В началото на 2024 г. България влезе в групата на страните с висок доход, според класификацията на Световната банка. Всички други страни-членки на ЕС от региона на Централна и Източна Европа (ЦИЕ), в т.ч. Румъния и Хърватия, вече попаднаха в тази група в годините непосредствено преди пандемията.

Брутният вътрешен продукт на човек от населението у нас в стандарти на покупателна способност достигна 64% от средното ниво за ЕС през 2023 г. Към момента всички други страни-членки от региона на ЦИЕ попадат в интервала 70-90% от средното за ЕС.

За период от 6 години (2018-2024 г.) заплатите в България са се удвоили, съответно и разходите за труд на работодателите. В края на 2024 г. вече се наблюдава забавяне на темпа на нарастване на възнагражденията. Средногодишната инфлация у нас слиза под 3% в края на 2024 г., което отваря възможността в началото на 2025 г. да се поиска извънреден конвергентен доклад и да се направи решителна стъпка за приемане на еврото. Очаква се пълноправното членство в Шенген също да даде допълнителен импулс на икономиката.

След пандемията се наблюдава положителен механичен прираст на населението в повечето български общини. Това показва, че и демографските предизвикателства са преодолени с правилна социално-икономическа политика и навременни мерки. През 2023 г. положителният миграционен баланс за България е близо 42 хил. души. За сравнение загубата на население по естествени причини е в рамките на 40-45 хил. души (изключвайки прекомерната смъртност в годините на пандемията). Устойчивото обръщане на миграционните процеси е в директна зависимост от качеството на живот и възможностите за реализация в страната.

България заедно с Унгария остава на дъното на ЕС по върховенство на правото, но официалните прогнози за съдебната реформа са оптимистични.

Икономическата и политическата несигурност остават най-големият риск пред растежа в средносрочен план и поставят нови предизвикателства през българските Общини.

Продължителната липса на възможности за кандидатстване за европейско финансиране забави значително изпълнението на проектите, включени в ПИРО. Предстои активна работа по наваксване на изоставането и постигане на съществен напредък в изпълнението на плановете за развитие до 2027 година.

Общините продължават да са изправени пред предизвикателствата на дигиталната трансформация и зеления преход. Общите европейски политики трябва да бъдат успешно интегрирани във всички процеси, свързани с работата на местните администрации.

Настоящият програмен период налага общините да реализират все повече проекти и дейности в партньорства с други общини, с научни организации и университети, с гражданския сектор. Този процес е свързан не само с придобиване на нови умения, но и с промяна на цялостния подход за стратегическо планиране и търсене на възможности за

финансиране, чрез интегрирани териториални инвестиции. Не на последно място, подготовката за приемане на страната ни в еврозоната поставя както директни задачи на местните администрации, така и очаквания за активност от тяхна страна за доброто информироване на гражданите и гарантиране на спокойствието и сигурността.

Изминалата 2024 г. е четвъртата отчетна година на прилагане и изпълнение на проекти, мерки и дейности от ПИРО за периода 2021-2027 г.

Въпреки трудностите Община Самуил работи активно и последователно в изпълнение на поставените цели за подобряване благосъстоянието и качеството на живот на гражданите. Реализират се дейности за обновяване на населените места, изграждане на съвременна инфраструктура, опазване на природата, създаване на благоприятни условия за бизнеса, привличане на инвестиции, качествени обществени услуги, добро образование и достъпно здравеопазване. Усилията на общината са насочени към развитие на туристическия потенциал, обогатяване на културния живот, насърчаване на спорта. Гражданите имат все по-високи очаквания и това допълнително стимулира местната власт. Изпълнението на ПИРО се извършва при спазване принципите за законосъобразност, прозрачност и публичност, защита на обществените интереси, ефективно и целесъобразно използване на финансовите ресурси.

Демографска характеристика

При анализиране на изпълнението на ПИРО в настоящия Годишен отчетен доклад са отразени настъпилите промени в условията на живот, оказващи пряко въздействие върху социално-икономическото развитие на община Самуил през 2024 г.

Демографските тенденции са важен показател за социално-икономическото състояние и перспективи за развитие на общината. Основни източници на информация и демографски данни са Националният статистически институт (НСИ) и Главна дирекция ГРАО чрез своята Национална база данни „Население”.

Таблица 1: Население в община Самуил 2020 – 2024 г.

Година	2020	2021	2022	2023	2024
Всичко	6365	6269	5794	5862	5805
Мъже	3194	3127	2854	2899	2867
Жени	3171	3142	2940	2963	2938

Източник: Национален статистически институт

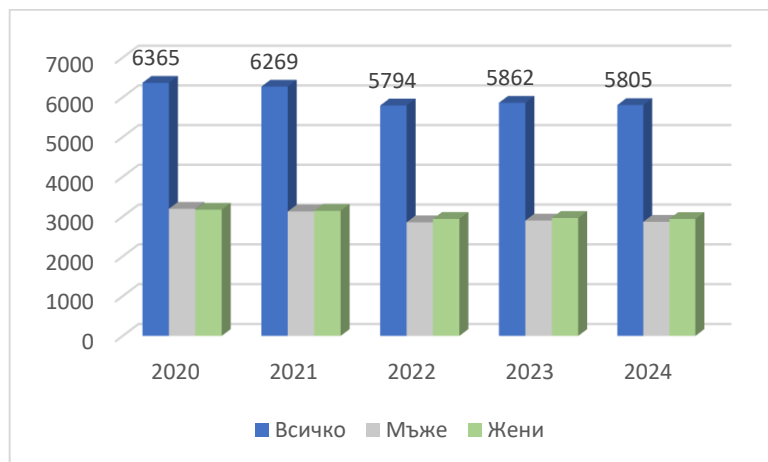
По официални данни на НСИ към 31.12.2024 г. в община Самуил живеят 5805 души - с 1% или с 57 души по-малко от предходната 2023 г. и с 9% по-малко спрямо базовата 2020 г. Относителният дял на мъжете е 49%, а на жените 51%. Съотношението в половата структура на населението се изменя през отчетния период с лек превес на броя на жените спрямо мъжете.

Влияние върху броя на населението оказват световните и национални демографски процеси – засилена урбанизация, интензивна емиграция, намалена брачност и раждаемост и нарастваща смъртност. В резултат на тези процеси се наблюдава трайна тенденция на намаляване и застаряване на населението в общината с близо 2% на година.

Община Самуил е на шесто място по население и на пето място по територия сред 7-те общини в област Разград. Към 2024 година в общината живее 5,84% от населението на областта.

Графика 1: Динамика на населението в община Самуил 2020-2024 г.

Съгласно §1 от Допълнителните разпоредби на Наредба №7/22.12.2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, урбанистичната класификация на община Самуил през 2024 г. включва следните категории: 2 „средни села“ – Самуил и Владимировци (от 1000 до 2000 жители); 6 „малки села“ (от 250 до 1000 жители) – Богданци, Голям извор, Желязковец, Здравец, Ножарово и Хърсово и 6 „много малки села“ (до 250 жители) – Богомилци, Голяма вода, Кривица, Пчелина, Кара Михал и Хума. Селищната система като цяло е устойчива. Застрашено от обезлюдяване и изчезване е само село Кара Михал (под 100 жители).

Таблица 2: Население по населени места в община Самуил 2020-2024 г.

	2020	2021	2022	2023	2024
Община Самуил	6365	6269	5794	5862	5805
с. Богданци	429	413	377	364	368
с. Богомилци	276	272	215	218	210
с. Владимировци	1053	1060	1008	1041	1032
с. Голям извор	326	317	307	311	319
с. Голяма вода	235	230	204	213	207
с. Желязковец	611	608	542	545	539
с. Здравец	317	318	315	323	311
с. Кара Михал	71	66	42	51	54
с. Кривица	203	211	164	165	161
с. Ножарово	502	492	480	488	481
с. Пчелина	247	241	244	237	239
с. Самуил	1449	1411	1283	1284	1263
с. Хума	213	202	214	224	232
с. Хърсово	433	428	399	398	389

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg/>

През 2024 г. под трудоспособна възраст е около 13% от населението на общината, като делът на младите хора се запазва сравнително постоянен за изследваните в Таблица 10 години. Възрастните над трудоспособна възраст са 1670 души или 29%, с около 1% повече от 2022 г. Делът на хората в активна трудоспособна възраст на 16 и повече години намалява от 59% през 2022 г. на 59% през 2023 г. и 58% през 2024 г. Тези данни ясно показват тенденцията на застаряване на населението и влошаване на възрастовата му структура.

Таблица 3: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2022 - 2024 г.¹

	2022			2023			2024		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Общо	5794	2854	2940	5862	2899	2963	5805	2867	2938
Под трудоспособна	743	355	388	765	383	382	772	379	393
В трудоспособна	3430	1856	1574	3436	1849	1587	3363	1819	1544
Над трудоспособна	1621	643	978	1661	667	994	1670	669	1001

Източник: Национален статистически институт

Сравнителните данни на НСИ за периода 2021-2024 г. показват, че относителният дял на децата и младежите до 29 годишна възраст намалява от 28% на 24%. В същото време възрастните хора над 60 години се увеличават и делът им нараства от 29% през 2021 г. на 35% през 2024 г. Лицата на възраст от 30 до 59 години са 2380 или 41% от населението към 2024 г.

Таблица 4: Население по възрастови групи в община Самуил – 2021-2024г.

Възраст	2021	2022	2023	2024
Общо	6269	5794	5862	5805
0-4	298	245	264	255
5-9	267	214	221	232
10-14	258	243	2441	223
15-19	302	249	228	218
20-24	264	228	243	227
25-29	341	246	233	242
30-34	374	308	295	2769
35-39	374	292	310	309
40-44	414	367	366	347
45-49	456	417	407	388
50-54	540	515	484	504
55-59	550	530	568	556
60-64	475	525	510	517
65-69	424	454	482	484
70-74	422	420	436	431
75-79	265	282	302	297
80+	245	259	272	299

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg/>

Основна причина за застаряване на населението е ниската раждаемост и високата смъртност през последните 10 години, които водят до отрицателен естествен прираст.

Когато възрастовата структура е деформирана не може да се осигури както възпроизводството на населението, така и възпроизводството на трудовия потенциал.

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

¹За 2024 г. тези граници са от 16 до навършването на 62 и 2 месеца за жените и 64 години и 7 месеца за мъжете.

Таблица 5: Естествен прираст на населението на община Самуил 2020-2024 г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2020	60	30	30	127	68	59	-67	-38	-29
2021	45	18	27	156	88	68	-111	-70	-41
2022	52	22	30	128	65	63	-76	-43	-33
2023	59	36	23	97	61	36	-38	-25	-13
2024	45	21	24	114	61	53	-69	-40	-29

Източник: Национален статистически институт

Естественият прираст на населението е отрицателен, средно по минус 72 души на година, като през 2021 г. е минус 111 души, а през 2024 г. – минус 69. Средногодишният брой на живородените деца в община Самуил за изследвания период е 52. Средната смъртност е 124 човека годишно. Тенденциите на ниска раждаемост и висока смъртност са трайни и са причина за отрицателния естествен прираст и задълбочаващата се демографска криза.

Графика 2: Естествен прираст на населението 2020-2024 г.

Таблица 6: Заселени, изселени и механичен прираст в община Самуил 2020-2024 г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2020	275	128	147	204	92	112	71	36	35
2021	214	101	113	190	97	93	24	4	20
2022	223	84	139	208	81	127	15	3	12
2023	231	79	152	167	65	102	64	14	50
2024	187	84	103	175	76	99	12	8	4

Национален статистически институт

Механичният прираст през последните пет анализирани години е положителен, като за 2020 г. достига +71 души, а през 2024 г. е +12. Средногодишно населението се увеличава от миграция с около 37 човека. Положителната миграция през периода 2020-2024 г. оказва благоприятно влияние върху демографските процеси, но не успява да преодолее ниската раждаемост и висока смъртност. Общо в резултат на отрицателния естествен и положителния механичен прираст населението в община Самуил през 2024 г. е намаляло с 57 души.

Графика 3: Механичен прираст на населението 2020-2024 г.

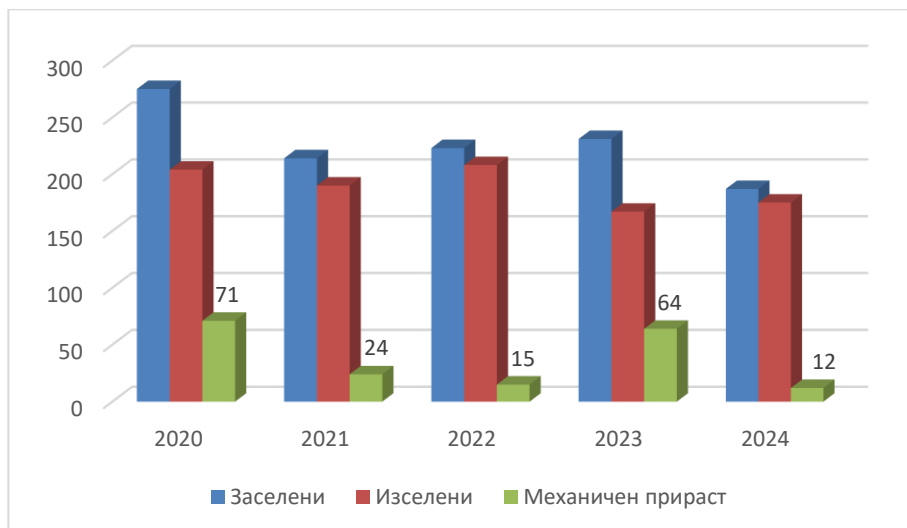

Таблица 7: Образователна структура на населението на 7 и повече години по степен на образование към 07.09.2021 г.

Общо	Висше образование	Средно образование	Основно	Начално и по-ниско образование
5558	335	1942	2139	1142

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg/>

По данни от последното преброяване към 07.09.2021 г. само 6% от населението на община Самуил на 7 и повече години има висше образование (3358 лица). Със средно образование са 35%, а с основно – 38%. Общо 1142 лица или 21% от жителите на общината са с начално и по-ниско образование. Напълно неграмотни по официални статистически данни към 2021 година са 252 лица или 5% от населението на 9 и повече години в община Самуил.

Таблица 8: Население по етническа група, майчин език и вероизповедание към 07.09.2021 г.

Етническа група	Общо	Майчин език	Общо	Вероизповедание	Общо
Българска	529	Български	505	Християнско	587
Турска	4482	Турски	4550	Мюсюлманско	4046
Ромска	294	Ромски	186	Юдейско	-
Друга	39	Друг	76	Друго	1
Не се самоопределят	88	Не мога да определя	85	Не мога да определя	299
Не желаят да отговорят	175	Не желая да отговоря	163	Не желая да отговоря	550
Непоказана ²	278	Непоказан	320	Непоказано	320
Общо	5885		5885	Нямам	82

Източник: Национален статистически институт

По данни на ГД ГРАО (www.grao.bg), през 2024 г. населението на община Самуил по постоянен адрес се увеличава с 1% или 66 души, спрямо 2023 г. Жителите по настоящ адрес намаляват с 8 души. Населението по постоянен адрес към края на 2024 г. е 11703 души, а по настоящ адрес е 7148 души. Регистрираните с постоянен и настоящ адрес в едно и също населено място се увеличават с 21 души и към 31.12.2024 г. са 6446 души.

²В категорията „непоказана“ са включени лицата, добавени от административни източници, за които липсва информация в използваните при преброяването регистри.

Таблица 9: Население по постоянен и настоящ адрес към 31.12. 2021-2024 г.

Постоянен адрес				Настоящ адрес				Постоянен и настоящ адрес в населеното място			
2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
11578	11588	11637	11703	7110	7090	7156	7148	6415	6376	6425	6446

Източник: Национална база данни „Население” - <http://www.grao.bg>

Голямата разлика между населението по постоянен и настоящ адрес и по данни на НСИ и ГРАО се дължи на факта, че много хора избрали постоянен адрес в община Самуил имат настоящ адрес в друга община или в чужбина. Броят на жителите с постоянен и настоящ адрес в същото населено място, които формират реалното население на общината е най-близък до броя на жителите по данни на НСИ. Тенденциите, като намаляваща раждаемост и застаряване на населението, се наблюдават като цяло в област Разград и СЦР и са симптоматични за страната като цяло. Може да се направи извода, че към момента по-сериозни са предизвикателствата пред бъдещото функциониране на системите на социално осигуряване и подпомагане, здравеопазване, образование и публични финанси в общината.

Влошаващите се демографски показатели продължават да влияят негативно върху социално-икономическите процеси в общината и създават естествени бариери пред постигане целите на Плана за интегрирано развитие на община Самуил за периода 2021-2027 г.

Пазар на труда – заетост и безработица

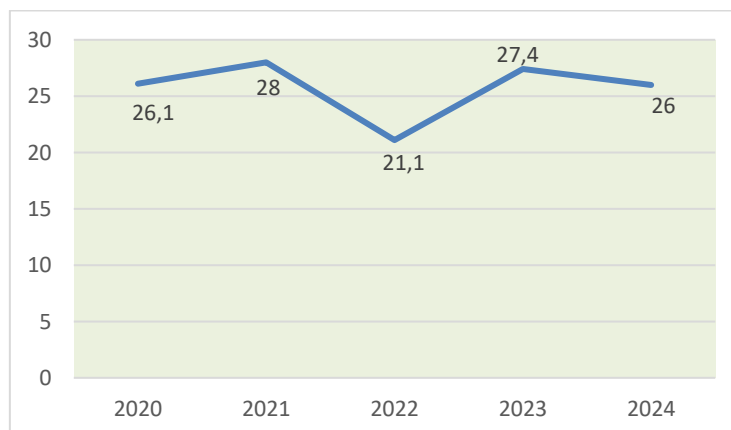
Коефициентът на безработица представлява относителния дял на безработните лица от икономически активното население (работната сила). Равнището на безработица в община Самуил през 2022 г. достига най-ниската си стойност за последните години, като намалява с близо 7 пункта в сравнение с 2021 г. Безработицата в общината за 2023 г. отново расте значително (с 6,3 пункта) и достига 27,4%. През 2024 г. отчитаме лек спад от 1,4 пункта и регистрираната безработица в общината е 26%, като остава значително по-висока от средните нива за област Разград (9,7%) и за страната (5,23%).

Таблица 10: Равнище на безработица в община Самуил 2020-2024 г.

	2020	2021	2022	2023	2024
Брой регистрирани лица	617	618	508	552	490
жени	354	339	286	287	248
мъже	263	279	222	265	242
Средногодишно равнище на безработица в %	26,1	28,0	21,1	27,4	26

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – Исперих

Графика 4: Динамика на безработицата в община Самуил 2020-2024 г. (%)

Регистрираните безработните лица през 2024 г. са 490 или с 62 по-малко спрямо предходната 2023 година. По-високото равнище на безработица се дължи и на намаляващото икономически активно население, което служи за база при изчисляване на показателя. Относителният дял на безработните жени през 2024 г. е 51%, а на мъжете 49%.

Таблица 11: Безработни лица в община Самуил по населени места през 2023-2024 г.

Населено място	2023 г.			2024 г.		
	Брой лица	Мъже	Жени	Брой лица	Мъже	Жени
Богданци	54	29	25	43	20	23
Богомилци	14	6	8	10	3	7
Владимировци	76	37	39	86	44	42
Голям Извор	40	20	20	47	22	25
Голяма вода	17	10	7	13	5	8
Желязковец	60	28	32	59	32	27
Здравец	35	14	21	36	20	16
Кара Михал	6	3	3	4	2	2
Кривица	10	6	4	13	8	5
Ножарово	46	17	29	54	29	24
Пчелина	22	10	12	26	14	12
Самуил	93	44	49	96	40	56
Хума	9	4	5	11	3	8
Хърсово	37	22	15	40	22	18

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – Исперих

През 2024 г. най-много са безработните лица в селата Самуил (96 лица) и Владимировци (86 лица). Следват селата: Желязковец – 59 безработни, Ножарово – 54 лица, Голям извор – 47, Богданци – 43 и Хърсово – 40.

През 2024 г. разпределението на безработните лица по образователен признак е следното: с основно образование – 230 (47%), със средно образование 144 (29%), с начално и по-ниско образование – 110 (23%), с висше образование – 6 лица (1%).

Регистрирани безработни лица по възраст към 2024 г.:

- до 19 г. - 0;
- от 20 до 24 г. - 22;
- от 25 до 29 г. - 22;
- от 30 до 34 г. - 27;
- от 35 до 39 г. - 37;
- от 40 до 44 г. - 48;
- от 45 до 49 г. - 67;
- от 50 до 54 г. - 84;
- над 55 г. - 183

Във възрастовата структура на безработицата през 2024 г. преобладават лицата на възраст над 50 г. – 267 безработни или 54% от общия брой регистрирани. Относителният им дял намалява с 2% спрямо предходната 2023 г. На второ място са безработните на възраст между 30 и 49 г. – 179 лица или 37%. Най-малък е броя на безработните младежи до 29 годишна възраст - 44 безработни лица или 9%. През 2024 г. няма регистрирани безработни лица до 19 г.

Продължително безработните лица през 2024 г. са 258 или с 39 по-малко спрямо 2023 г. (297 лица). Относителният дял на продължително безработните спрямо общия брой регистрирани лица се увеличава от 48% през 2022 г. на 54% през 2023 г., а през 2024 г. е 53%. Без професия и квалификация през 2024 година са 44% (213 лица) от продължително безработните, с работническа професия са 41 лица, а специалистите са само 4. С основно, начално и по-ниско образование са 191 лица или 74% от продължително безработните.

На първичния трудов пазар в община Самуил работни места се обявяват рядко и почти не се ползват посредническите услуги на Агенция по заетостта.

През периода на 2024 г. на територията на община Самуил са проведени групови мероприятия с лица, както с регистрирани в бюро по труда, така и с група неактивни лица, изпаднали в изолация.

Като активни мерки и мероприятия се отчитат проведените „Отворени врати“ в с. Самуил с акцент на продължително безработни лица.

Проведени са три Дни на работодателя – в Самуил в мобилното бюро в с. Владимировци в изнесеното работно място в с. Богданци.

Целта на тези активни мероприятия, беше да се мотивират търсещите работа лица, чрез преки контакти с работодатели и по този начин да се повиши тяхната активност.

В тях приоритетно са включени лица от уязвимите групи над 50 г., продължително безработни младежи.

С групата на неактивни лица с активното съдействие на общинската администрация в Самуил е проведен Информационен ден в мобилното бюро с неактивни лица.

Тези мероприятия са залог за постигане на активност излизане от сферата на изолация на лицата попаднали в състояние на социална неактивност и недоверие в институциите. Високата безработицата се отразява изключително негативно върху социално-икономическото развитие на общината и оказва отрицателно въздействие върху индикаторите за постигане целите на ПИРО. Пазарът на труда се нуждае от стимулиране и допълнителни насърчителни мерки, включително обучения за придобиване на квалификация и умения.

Социални дейности и услуги

През 2024 г. в община Самуил се предоставят широк спектър от социални услуги в общността и в специализирани институции. В групата на социалните дейности се отнасят социалните услуги за деца в риск, специализирани институции за възрастни хора, социални услуги на стари хора и хора с физически и психически увреждания и др. В резултат на развитието на социалните услуги, в общината значително е намаляла потребността от настаняване в институции. Повечето от предлаганите социални услуги се предоставят целодневно или почасово, в зависимост от нуждите на потребителя, което дава възможност за комплексно ползване на разнообразни социални услуги.

През 2024 г. в община Самуил функционират следните социални услуги:

Таблица 12: Социални услуги и социални проекти в община Самуил през 2024 г.

	Социални услуги	Капацитет	Персонал	Съдържание-основни дейности, фокус на услугата
1	Център за обществена подкрепа /ЦОП/, (ДДД) Адрес: с.Самуил, ул. „Х. Димитър“ № 5	20	5	Подкрепа на деца и семейства във високо рискови общности /жени с рискова бременност; деца на улицата; деца жертви на

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

				експлоатация; трайно отпаднали от училище деца и деца, които са в ситуация на социална изолация, както и на техните семейства/. Средногодишна заетост за 2023 г. – 25 лица.
2	Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и младежи и пълнолетни лица /ЦСРИДМПЛ/, (ДДД) Адрес: с.Владимировци, ул.“В.Левски“ №2	30	9	Предоставяне на консултативни, терапевтични и рехабилитационни дейности, насочени към създаване, поддържане и разширяване на социалните умения, както и обучение за водене на самостоятелен начин на живот. Средногодишна заетост за 2023 г. – 43 лица.
3	ЦНСТ за пълнолетни лица с умствена изостаналост, (ДДД) Заповед № РД 01-0334/07.03.2018г., считано от 01.09.2018г. на Изпълнителен директор на АСП Адрес: с. Богомилци, ул. „Гео Милев“ №2	15	14	Предоставяне на индивидуализирана грижа, подкрепа и осигуряване качество на живот, което гарантира благосъстоянието и недопускането на социално изключване на всяко лице. Средногодишна заетост за 2023 г. – 15 лица.
4	ЦНСТ за пълнолетни лица с умствена изостаналост, (ДДД) Заповед № РД01-1503/07.08.2018г., считано от 01.11.2018г. на Изпълнителен директор на АСП Адрес: с. Самуил, ул. Драва № 2	15	12	Предоставяне на индивидуализирана грижа, подкрепа и осигуряване качество на живот, което гарантира благосъстоянието и недопускането на социално изключване на всяко лице. Средногодишна заетост за 2023 г. – 15 лица.
5	ЦНСТ за пълнолетни лица с умствена изостаналост Адрес: с. Самуил, ул. „Любен Каравелов“ №4 А	15	12	Предоставяне на индивидуализирана грижа, подкрепа и осигуряване качество на живот, което гарантира благосъстоянието и недопускането на социално изключване на всяко лице. Средногодишна заетост за 2023 г. – 15 лица.
6	ЦНСТ за пълнолетни лица с умствена изостаналост Адрес: с. Самуил, ул. „Любен Каравелов“ №4 Б	15	14	Предоставяне на индивидуализирана грижа, подкрепа и осигуряване качество на живот, което гарантира благосъстоянието и недопускането на социално изключване на всяко лице. Средногодишна заетост за 2023 г. – 15 лица.
7	ЦНСТ за пълнолетни лица с умствена изостаналост Адрес: с. Голяма вода, ул. „Люлин“ №1	15	15	Предоставяне на индивидуализирана грижа, подкрепа и осигуряване качество на живот, което гарантира благосъстоянието и недопускането на социално изключване на всяко лице. Средногодишна заетост за 2023 г. – 15 лица.
8	ЦНСТ за пълнолетни лица с умствена изостаналост Адрес: с. Ножарово, ул. „Христо Смирненски“ №6	15	13	Предоставяне на индивидуализирана грижа, подкрепа и осигуряване качество на живот, което гарантира благосъстоянието и

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

				недопускането на социално изключване на всяко лице. Средногодишна заетост за 2023 г. – 15 лица.
9	Защитено жилище за пълнолетни лица с умствена изостаналост /ЗЖ/, (ДДД) Адрес: с. Кривица, ул. „Ивайло“ № 40А	8	8	Предоставяне на жизнена среда, близка до семейната с цел създаване на условия за подпомагане, взаимопомощ, ефективна защита и социална интеграция на хора с умствена изостаналост. Средногодишна заетост за 2023 г. – 8 лица.
10	ЦНСТ за пълнолетни лица с умствена изостаналост, (ДДД) Адрес: с. Пчелина, ул. „Куванджилар“ №4	15	14	Предоставяне на индивидуализирана грижа, подкрепа и осигуряване качество на живот, което гарантира благосъстоянието и недопускането на социално изключване на всяко лице. Средногодишна заетост за 2023 г. – 15 лица.
11	ЦНСТ за пълнолетни лица с физически увреждания, (ДДД) Адрес: с. Хърсово ул. „Пейо Яворов“ №1	15	15	Осигуряване на подходящо равнище на интервенция и подкрепа на възрастни хора с физически увреждания, което да даде възможност на хората да постигнат максимална самостоятелност и контрол над собствения си живот. Средногодишна заетост за 2023 г. – 15 лица.
12	ЦНСТ за пълнолетни лица с деменция, (ДДД) Адрес: с. Хума, ул. „Гагарин“ № 4	13	12.5	Осигуряване на грижи за хора с деменция, нуждаещи се от 24 часово обгрижване в среда близка до семейната. Средногодишна заетост за 2023 г. – 13 лица.
13	Общинско предприятие „Самуил 2024“ Адрес: с. Самуил, ул. „Хаджи Димитър“ 4	-	16	С предметът на дейност: 1. Приготвяне и доставяне на топла храна (кетъринг) за бенефициентите на социални трапезарии и социални кухни; 2. Приготвяне и доставяне на топла храна (кетъринг) за: - ученици в учебни заведения на територията на общината в които се организира столово хранене на ученици /дейност ученическо столово хранене/; - граждани и организации, които желаят кетъринг за тържества, обреди, ритуали, семинари, конференции, фестивали и др. събития /дейност кетъринг/; - доставка на храна по домовете на обслужваните лица /дейност платен обяд/ ; 3. Хигиенизиране на територията на общинския център и другите

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

				населени места в общината; 4. Озеленяване: -поддържане на зелените площи, цветните фигури, насаждения по улиците, паркове и гробищни терени, както и създаването и поддържането на нови такива. 5. Социални дейности: - социална работа; социална услуга „Асистентска подкрепа“ като държавно-делегирана дейност; - Механизъм за лична помощ съгласно Закона за личната помощ, Обн., ДВ, бр. 105 от 18.12.2018 г., в сила от 1.01.2019 г. - Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания; - административно-правни и битови услуги; - социални услуги, финансирани със средства от общинския бюджет, държавния бюджет, както и със средства от бюджета на Европейския съюз. - проекти и програми свързани с предоставяне на социални услуги в общността.
14	Център за социално включване, проект “Бъдеще за децата в Община Самуил” по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 процедура “Бъдеще за децата“ Адрес: с. Самуил, ул. „Хаджи Димитър” № 3	88	12	Дейности по предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги, включително в домашна среда, както и други видове консултативна подкрепа с цел превенция на рисковете от изоставяне на детето, намаляване на негативните тенденции, свързани с детската бедност и подобряване качеството на живот в контекста на Европейската гаранция за детето.
15	Проект „Топъл обяд в Община Самуил“ по Операция BG05SFPR003-1.001 - Топъл обяд, финансирана от Програма за храни и основно материално подпомагане 2021 – 2027 г. от Европейски социален фонд плюс.	350	-	Осигуряване на топъл обяд 350 лица, най-нуждаещите се лица, които не са в състояние сами или с помощта на свои близки да си осигурят обяд, лица, изпитващи особени затруднения, поради бедност, продължителна социална изолация, тежко здравословно състояние или други обстоятелства, не са в състояние да осигуряват основните потребности от храна.
16	Проект "Грижа в дома в Община Самуил" по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027, процедура Грижа в дома Адрес: с. Самуил, ул. „Хаджи Димитър“ 4	78	21	Проектът е насочен към услуги за възрастни в невъзможност за самообслужване и хора с увреждания и служители на доставчици на социални и интегрирани здравно-социални услуги. Средногодишна заетост за

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

				2023 г. – 78 лица.
17	Проект „Укрепване на капацитета на община Самуил“. Програма "Развитие на човешките ресурси" 2021-2027, процедура Укрепване на общинския капацитет Адрес: с. Самуил, ул. „Хаджи Димитър“ 4	2.5	2.5	Подкрепа реформирането на системата на социалните услуги и улесняването на прехода към новите механизми на местно ниво, чрез развитие и укрепване на общинския капацитет.
18	Общинско предприятие „Самуил 2011“ Адрес: с. Самуил, ул. „Хаджи Димитър“ 4	-	12	Дейностите на Общинско предприятие „Самуил 2011“ включват: сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци, зимно поддържане /снегочистване/ и други общински дейности.

Източник: Община Самуил

На територията на община Самуил към 2024 г. функционират общо 12 социални услуги - резидентна грижа – 1 Защитено жилище за лица с умствена изостаналост, 1 Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с деменция, 1 Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с физически увреждания, 7 Центрове за пълнолетни лица с умствена изостаналост, 1 Център за социална рехабилитация и интеграция, 1 Център за обществена подкрепа. Капацитетът на всички социални услуги е зает към 31.12.2024 г.

През 2024 г. се изпълнява проект “Бъдеще за децата в Община Самуил” по Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с рег. № BG05SFPR002-2.003-0044-C01, сключен между Министерство на труда и социалната политика и Община Самуил – Бенефициент, по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 процедура BG05SFPR002-2.003 “Бъдеще за децата“. Продължителността на проекта е 26 месеца. Общата цел на проекта е предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги, включително в домашна среда, както и други видове консултативна подкрепа с цел превенция на рисковете от изоставяне на детето, намаляване на негативните тенденции, свързани с детската бедност и подобряване качеството на живот в контекста на Европейската гаранция за детето.

През 2024 г. Община Самуил стартира изпълнението на проект „Осигуряване на достъпна среда в сграда предназначена за Защитено жилище за пълнолетни лица с умствена изостаналост“ с. Самуил, съгласно сключен Договор за съвместна дейност № РД 04-18/15.05.2024г. между Фонд „Социална закрила“ гр. София и Община Самуил-Бенефициент за извършване строително-монтажни/ремонтни дейности за осигуряване на достъпна среда на помещенията за предоставяне на социални услуги по Компонент 1 „Придобиване на дълготрайни активи, текущо поддържане на материалната база и изграждане на нова реконструкция и модернизация на съществуващата материална база за предоставяне на социални услуги“. Общ бюджет на проекта: 124 560,00 лв. с ДДС, от които средства в размер на 70 999,20 лв. с ДДС от Фонд „Социална закрила“ и собствените финансови средства в размер на 53 560,80 лв. с ДДС.

Държавната политика в областта на социалното подпомагане, закрилата на детето, рехабилитацията и социалната интеграция на хората с увреждания на територията на общината се провежда от Община Самуил и Дирекция „Социално подпомагане“ (ДСП).

Целта на провежданите социални дейности, освен превенция от изпадане в риск, е да се ограничават възможностите за социалното изключване и изолацията на лицата с физически и умствени увреждания. През анализирания период с разкритите услуги за

социално подпомагане се дава възможност тези лица да остават в тяхната семейна и домашна среда и в среда близка до обичайната.

Община Самуил е в постоянна координация и взаимодействие с Дирекция „Социално подпомагане“. За периода от 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г. по реда на Закона за хората с увреждания са подпомагани общо 1415 лица с увреждания от община Самуил, на възраст от 18 г. до 65 г., както следва:

- Лица от 18 до 65 годишна възраст с определена трайно намалена работоспособност от 50 % до 70,99 % са 459;
- Лица от 18 до 65 годишна възраст с определена трайно намалена работоспособност от 71 % до 89,99 % са 529;
- Лица от 18 до 65 годишна възраст с определена трайно намалена работоспособност с над 90 % без определена чужда помощ са 186;
- Лица от 18 до 65 годишна възраст с определена трайно намалена работоспособност с над 90 % с определена чужда помощ са 224;
- Лица от 18 до 65 годишна възраст с определена трайно намалена работоспособност с над 71 % до 89,99 с определена чужда помощ са 17.

Приемните семейства в община Самуил за 2024 г. са общо 14, а деца които са настанени в приемни семейства – 12.

През отчетната 2024 година, лицата/семејства получили помощи са общо 895, като от тях с месечни помощи по реда на чл.9 от ППЗСП са 155 лица и 740 семейства, които получават семейни помощи по ЗСПД.

Помощи за отопление през годината са получили 773 лица.

В социалните услуги, предоставяни в домашна среда, в резултат на извършваните дейности при голяма част от потребителите се наблюдава положителна промяна в начина на живот, хигиените навици, уменията за самообслужване и начина на общуване. Поддържа се система за обратна връзка от потребителите на услугата и членове на техните семейства чрез периодично допитване с цел събиране на информация, относно тяхната оценка на качеството на предоставяната социална услуга и резултата от ползването на услугата.

В изпълнение на своята социална политика Община Самуил активно работи за осигуряване на по-добри и достойни условия на живот и възможности за социално включване на групите в социален риск, като мобилизира всички ресурси – човешки и материални.

Община Самуил се стреми към запазване обхвата и качеството на съществуващите социални услуги. За повишаване качеството на предлаганите социални услуги е необходимо да бъдат предвидени допълнителни финансови средства за повишаване квалификацията и преквалификацията на служителите.

Здравеопазване

Системата на здравеопазването в община Самуил не се променя значително през отчетната 2024 година. Специализираната извънболнична, доболнична и болнична помощ в общината се осигуряват в областния град Разград или в гр. Исперих. Спешната медицинска помощ за част от селата е от Филиал за спешна медицинска помощ – гр. Разград, а за останалите от Филиал за спешна медицинска помощ – гр. Исперих.

Таблица 13: Медицински персонал и население на един лекар 2020-2024 г.

Персонал/Години	2020	2021	2022	2023	2024
Лекари	1	1	1	1	1
Лекари по дентална медицина	1	1	1	1	1
Медицински специалисти по здравни грижи	6	5	5	5	5

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

Население на 1 лекар	6365	6269	5794	5862	5805
Население на 1 лекар по дентална медицина	6365	6269	5794	5862	5805

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg>

По данни на НСИ за 2024 г. в общината има 1 лекар, 1 зъболекар и 5 специалисти по здравни грижи. На един лекар и един зъболекар към 2024 г. се падат 5805 пациенти. Осигуреността от лекари на човек от населението е под средните стойности за страната.

Таблица 14: Регистрирани медицински практики и специалисти в община Самуил по вид

Медицински персонал и лечебни заведения в доболнична помощ	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
АПМП ИП	3	3	3	3
АПМП ИП ДМ	1	1	1	1
АДМП ГП ДМ	0	0	0	0
АСМП	0	0	0	0
СМТЛ	0	0	0	0
Мед. специалисти	10	10	10	10
1. мед. Сестра	5	5	5	5
2. фелдшер	5	5	5	5
Лекари бр.	5	5	5	5
Аптеки	1	0	1	1
Дрогерии	0	0	0	0

Източник: РЗИ - Разград

По данни на РЗИ – Разград за 2024 г. в община Самуил са регистрирани три практики за първична медицинска помощ (общопрактикуващи лекари) и една индивидуална практика по дентална медицина. Общият брой на медицинските специалисти е 10, в т.ч. – 5 медицински сестри и 5 фелдшери. Общият брой на лекарите, които обслужват населението в общината е 5. Работи само една аптека и няма дрогерии.

По данни на РЗИ – Разград, общата инфекциозна заболяемост за Община Самуил през 2024 г. е 258,40‰ (15 болни).

I. По нозологични единици заболяемостта е следната:

Чревни инфекции:

Ентероколит – 2 случая - 34,45‰;

Колиентерит – 1 случай - 17,23‰

Въздушно – капкови инфекции:

Варицела – 4 случая - 68,91‰;

Коронавирус (COVID-19) - 3 случая - 51,68‰;

Скарлатина – 2 случая - 34,45‰

Трансмисивни инфекции:

Лаймска борелиоза – 2 случая – 34,45‰;

Паразитози:

Ехинококоза – 1 случай – 17,23‰

През 2024 г. на територията на общината не са регистрирани ваксинопредотвратими инфекции – морбили, паротит, рубеола и коклюш.

Няма регистрирани и епидемични взривове.

Училищното и детско здравеопазване се осигурява от 6 лица медицински персонал, работещи в здравните кабинети в училищата и детските градини от общината. Всички деца на територията на община Самуил се имунизират, съгласно имунизационния им календар. Извършват се и профилактични прегледи и изследвания на населението за социално - значимите заболявания.

Здравно-демографската характеристика очертава неблагоприятни тенденции в развитието на здравното състояние. Сериозен проблем се явява нарушената профилактика на населението, което води до влошаване на общия здравен статус. Предизвикателство пред намаляването на преждевременната смъртност е повишаването на здравната култура на населението. Осигуреността на населението в общината с медицински специалисти не е много добра, с териториални диспропорции и с неблагоприятна перспектива, поради липсата на млади медицински кадри и специалисти.

Като доминиращ проблем в областта на здравеопазването се очертава и големият брой лица с прекъснати здравно осигурителни права.

Образование

В образованието през последните години са налице нови предизвикателства, сред които: повишаване качеството и ефективността на образование и обучение; ориентиране на образователния процес към развитие на потенциала на ученика (инициативност, креативност, предприемачески дух, усвояване на знания и придобиване на умения и др.); постигане на равни шансове за всички деца. Подпомагането на изграждането на ключови компетентности, ориентирани към личностно развитие на детето през целия му живот, както и насърчаване към обучение през целия живот и непрекъснато самоусъвършенстване.

Дейностите в областта на предучилищното и училищното образование са насочени към изпълнение на задълженията на Община Самуил, произтичащи от Закона за предучилищното и училищно образование /ЗПУО/, от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) и Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА).

Приоритетите в сферата на образованието са съобразени с основните цели и принципи на промените в училищното образование и са част от основните дейности в Плана за интегрирано развитие на Община Самуил 2021-2027 г., Общинската стратегия за развитие на образованието Стратегията за подкрепа на личностното развитие.

Образователната система е добре организирана и материално обезпечена. Наличната мрежа от учебни заведения е с оптимизирана структура, съобразена с действащите законови и подзаконови документи и нормативи и с местните, държавни и европейски стратегии за развитие на образованието.

Община Самуил осъществява активна политика в образователния сектор в съответствие с законово регламентирания правомощия, които дават възможност за координирано и ефективно разпределение на учащите в съответните училищни паралелки, подкрепа на предучилищното обучение във всички допустими направления, стимулиране развитието в средишните училища и своевременно реновиране и обновяване на материалната база и оборудване в училищата.

Таблица 15: Брой паралелки, ученици, педагогически и непедагогически персонал по учебни заведения през учебната 2023/2024 г.

	Брой ученици	Брой персонал
--	--------------	---------------

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

Училища	Дневна форма на обучение	Самостоятелна форма на обучение	Индивидуална форма на обучение	Комбинирана форма на обучение	Общо	Педагог. персонал	Непедагог. персонал	Общо
ОУ „Св. Паисий Хилендарски“ с. Хърсово	50	0	0	0	50	7	4	11
ОУ „Христо Ботев“ с. Владимировци	88	0	1	1	90	15	4,5	19,5
СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Самуил	295	30	2	0	327	31	13	44
Общо	433	30	3	1	467	53	22,5	73,5

Източник: Община Самуил

На територията на Община Самуил през учебната 2023/2024 г. функционират 3 училища, от които 2 основни училища и 1 средно общообразователно училище, общият брой на учениците е 467, разпределени в 27 паралелки. Учениците са само с 1 по-малко от предходната 2022/2023 г. Паралелките също намаляват с една спрямо предната година.

Средищни са всички училища на територията на община Самуил.

През учебната 2024/2025 г. броят на училищата се запазва, а общият брой ученици в тях е 398, разпределени в 27 паралелки.

- **СУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Самуил** – средищно училище с **253** ученици към 2024/2025 учебна година, разпределени в 16 паралелки. 1. Броят на пътуващите ученици към училището е 30 ученици, от населени места, в които няма училище от I до VII клас вкл., както следва: - с.Хума-5 ученици; с.Богомилци-3 ученици; с.Кривица-8 ученици; с. Желязковец- 14 ученици; от населени места, в които няма училище от VIII до XII клас, броят на пътуващите ученици към училището 87, както следва: - с.Хума-2 ученици; с.Богомилци-1 ученици; с.Кривица-5 ученици; с. Желязковец-14 ученици; с.Пчелина-5 ученици; с.Здравец-3 ученици; с.Владимировци-22 ученици; с.Ножарово-8 ученици; с. Богданци- 12 ученици; с. Кара Михал – 2 ученици; с. Голяма вода - 4 ученици; с.Хърсово-4 ученици и с.Голям извор - 5 ученици.

Осигурен е транспорт за пътуващите ученици. Осигурени са и условия за целодневна организация на учебния ден за учебната 2024/2025 година: 104 ученици, 4 групи, 4 възпитатели. Осигурени са необходимите учебни стаи/кабинети за целодневна организация на учебния ден. 4. Осигурено е столово хранене, на основание сключен договор с Общинско предприятие „Самуил-2024“ с. Самуил за приготвяне на закуски и обяд на учениците обхванати в целодневна организация на учебния ден.

- **ОУ „Христо Ботев“, с. Владимировци** – средищно училище с общо **98** ученици към 2024/2025 учебна година, разпределени в 7 паралелки. 1. Броят на пътуващите ученици към училището е 56 ученици, от следните населени места, в които няма училище: с.Пчелина-15 ученици; с.Здравец-9 ученици; с.Ножарово-15 ученици; с.Богданци-15 ученици; с. Голяма вода -2 ученици. Осигурен е транспорт за пътуващите ученици с автобус. Осигурени са условия за целодневна организация на учебния ден за учебната 2024/2025 година: 95 ученици, 4 групи и 4 възпитатели. Осигурени са необходимите учебни стаи/кабинети за целодневна организация на учебния ден. Осигурено е столово хранене, на основание

сключен договор с Общинско предприятие „Самуил - 2024“ с. Самуил за приготвяне на закуски и обяд на учениците обхванати в целодневна организация на учебния ден.

- **ОУ „Св. Паисий Хилендарски“, с. Хърсово** – средищно училище с общо 47 ученици за учебната 2024/2025 г., разпределени в 4 паралелки. 1. Броят на пътуващите ученици от с. Голям извор към училището е 20 ученици, населено място което няма училище. 1.1.Маршрут за ученици от I до VII клас, вкл: с. Голям извор- с. Хърсово, общинска пътна мрежа-състояние много добро; 2. Осигурен транспорт за пътуващите ученици автобус, Предоставен на училището от общината Пежо-Боксер с рег.№ РР 83 76 ВА за учениците от село Голям извор. 3. Осигурени условия за целодневна организация на учебния ден за учебната 2024/2025 година: 20 ученици, 1 група и 1 възпитател. Осигурени са необходимите учебни стаи/кабинети за целодневна организация на учебния ден. 4. Осигурено е столово хранене, на основание сключен договор с Общинско предприятие „Самуил -2024“ с. Самуил за приготвяне на закуски и обяд на учениците обхванати в целодневна организация на учебния ден.

Броят на слетите и маломерни паралелки за учебната 2023/2024 г. в училищата на територията на община Самуил е както следва:

1. СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Самуил,

I клас - 7 ученици

II клас -18 ученици

III клас - 20 ученици

IV клас - 14 ученици

V клас - 24 ученици

VI клас - 28 ученици

VII клас - 25 ученици

VIII „а“ клас - 18 ученици – профилирана подготовка „Природни науки“

VIII „б“ клас – 17 ученици - професионална подготовка „Сътрудник социални дейности“

IX клас - 30 ученици – профилирана подготовка „Природни науки“

X “а“ клас- 17 ученици – профилирана подготовка „Природни науки“

X “б“ клас- 8 ученици – профилирана подготовка „Електротехник“

XI “а“– клас 18 ученици – профилирана подготовка „Природни науки“

XI “б“– клас 10 ученици – профилирана подготовка „Икономическо развитие“

XII “а“– клас 16 ученици – профилирана подготовка „Природни науки“

XII “б“– клас 7 ученици – профилирана подготовка „Икономическо развитие“

2. ОУ ”Христо Ботев” с. Владимировци,

I клас - 16 ученици -самостоятелна паралелка

II клас -15 ученици -самостоятелна паралелка

III клас -12 ученици -самостоятелна паралелка

IV клас - 9 ученици -самостоятелна паралелка

V клас - 18 ученици - самостоятелна паралелка

VI клас - 13 ученици - самостоятелна паралелка

VII клас – 8 ученици - самостоятелна паралелка

3. ОУ ”Св.Паисий Хилендарски“ с.Хърсово

I клас - /12/- II клас /5/- слята паралелка от 17 ученици

III клас- /9/- IV клас /7/- слята паралелка от 16 ученици

V клас- /4/- VII-клас /4/- слята паралелка от 8 ученици

VI клас - 9 ученици - самостоятелна паралелка

По предложения на директорите на училища, придружени със становища на Началника на РУО-Разград е утвърден броя на маломерните и слети паралелки и броя на

учениците в тях за учебната 2024/2025 година в училищата на територията на община Самуил, както следва:

1. СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Самуил: I клас - 13 ученици; II клас - 12 ученици; III клас - 18 ученици; IV клас - 19 ученици; V клас - 15 ученици; VI клас - 24 ученици; VII клас - 27 ученици; VIII „а“ клас - 10 ученици – профилирана подготовка „Природни науки“; VIII „б“ клас - 16 ученици - професионална подготовка „Сътрудник социални дейности“; IX „а“ клас - 18 ученици – профилирана подготовка „Природни науки“; IX „б“ клас - 17 ученици – профилирана подготовка „Сътрудник социални дейности“; X клас - 20 ученици – профилирана подготовка „Природни науки“; XI „а“ клас - 17 ученици – профилирана подготовка „Природни науки“; XI „б“ клас - 5 ученици – профилирана подготовка „Електротехник“; XII „а“ клас - 15 ученици – профилирана подготовка „Природни науки“; XII „б“ клас - 7 ученици – профилирана подготовка „Електротехник“
2. ОУ „Христо Ботев“ с.Владимировци: I клас - 14 ученици - самостоятелна паралелка; II клас - 15 ученици - самостоятелна паралелка; III клас - 15 ученици - самостоятелна паралелка; IV клас - 13 ученици - самостоятелна паралелка; V клас - 9 ученици - самостоятелна паралелка; VI клас - 19 ученици - самостоятелна паралелка; VII клас - 13 ученици - самостоятелна паралелка
3. ОУ „Св.Паисий Хилендарски“ с.Хърсово: I клас - /5/ - II клас /11/- слята паралелка от 16 ученици; III клас - /6/ - IV клас /8/- слята паралелка от 14 ученици; V клас - 8 ученици - самостоятелна паралелка; VI - /4/ - VII-клас /5/- слята паралелка от 9 ученици.

По отношение на материалната база, класните стаи в училищата отговарят на държавните строителни стандарти и позволяват оформянето на съответния брой работни места и безпроблемно провеждане на образователно-възпитателен процес.

Основен проблем през последните десет години в общината е пълняемостта на групите и паралелките предимно в основните училища, тъй като обикновено броят на учениците е толкова, колкото да съществува по една самостоятелна паралелка от I до VII клас, най-често с минимален брой ученици съгласно Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование. Последните три години се формират и утвърждават и паралелки с по-малко от 10 ученици в неспециализирани училища в особени случаи след разрешение на началника на РУО, ако са осигурени допълнителни средства за обезпечаване на учебния процес извън определените по стандарти за съответната дейност.

За решаване на тези проблеми, се предприемат различни инициативи, с които са се осигури равен достъп до качествено образование на учениците от уязвими етнически малцинства в училищата се провеждат: осигуряване на безплатни учебници и учебни помагала на тези ученици; подсикуряване на материали по учебните предмети, които улесняват учебния процес; включват се в проекти на МОН.

Детски градини

Структурите на предучилищното образование в община Самуил са добре развити. Осигуреността с детски градини, преподаватели и места в детските градини е много добра.

През учебната 2023/2024 г. в общината функционират две детски градини с четири филиала към тях. Децата в детските градини към 15.09.2023 г. са 175 (с 8 повече спрямо 15.09.2022 г.), разпределени са в 11 групи, в т.ч. в яслена група за 2 годишни в ДГ „Кокиче” – с. Самуил, където има 5 деца (през 2022 г. са 9 деца).

Таблица 16: Брой деца и персонал в детските градини на община Самуил през учебната 2023/2024 г.

	Брой деца	Брой персонал
--	-----------	---------------

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

№	Наименование на ЦДГ	Брой групи	Общ брой деца	2 годишни	3-4 годишни	5-6 годишни	В т.ч. деца със СОП	Обща численост	Педагогически специалисти	Непедагогически специалисти	Допълнителни бройки
1	ДГ „Кокиче“ с. Самуил	4+1	65	5	31	29	0	21	9	11	1
1.1	филиал ДГ „Осми март“ с. Желязковец	1	13	0	7	6	0	4	1	3	0
1.2	Филиал ДГ „Първи юни“ с. Хърсово	1	38	0	21	17	0	4	2	2	0
2	ДГ „Радост“ с. Владимировци	2	32	1	19	12	0	9	5	4	0
2.1	Филиал ДГ „Детелина“ с. Здравец	1	17	2	10	5	0	5	2	3	0
2.2	филиал ДГ „Детелина“ с. Богданци	1	10	0	3	7	1	4	2	2	0
	Общо:	11	175	8	91	76	1	47	21	25	1

Източник: Община Самуил

За учебната 2024/2025г., за средищни са определени следните Общински детски градини и част от тях:

- Детска градина „Кокиче“, с адрес: с. Самуил, ул. Гаврил Генов №1, Община Самуил, Област Разград с общо 59 деца, разпределени в 5 групи, в т. ч. 9 деца в яслена група. Броят на пътуващите деца в задължителна предучилищна възраст към детската градина е 9 деца от населени места, в които няма детска градина: с. Хума- 3 деца; с. Богомилци-2 деца и с. Кривица-4 деца. Маршрут: с.Хума- с.Богомилци-с.Кривица-с.Самуил, общинска пътна мрежа - състояние много добро. Осигурен е транспорт за пътуващите деца в задължителна предучилищна възраст с автобус.

- Филиал Детска градина „Първи юни“, с адрес: с. Хърсово, ул. Александър Стамболийски № 16, Община Самуил, Област Разград – част от Детска градина „Кокиче“ с. Самуил с общо 36 деца в 2 групи /смесени/. Броят на пътуващите деца в задължителна предучилищна възраст към част - детска градина е 9 деца, от с. Голям извор където няма детската градина. Маршрут: с. Голям извор - с. Хърсово, общинска пътна мрежа-състояние много добро. Осигурен е транспорт за пътуващите деца в задължителна предучилищна възраст с автобус.

– Детска градина „Радост“ с. Владимировци, ул. Христо Ботев № 2 Община Самуил, Област Разград с общо 30 деца. Броят на пътуващите деца в задължителна предучилищна възраст към детската градина е 5 деца от населени места, в които няма детска градина: с. Голяма вода -3 деца и с. Ножарово-2 деца. Маршрут: с. Голяма вода- с. Ножарово-с. Владимировци, общинска пътна мрежа - състояние много добро. Осигурен е транспорт за пътуващите деца в задължителна предучилищна възраст с автобус.

Основният проблем в детските градини е малкият брой деца в групите по селата, където се от 2.5 до 6 год. Единствено в ДГ “Кокиче” с. Самуил 5 и 6-годишните деца в задължителна предучилищна възраст се обучават в самостоятелни групи. В ДГ “Радост” с.

Владимировци единствено 6-годишните деца в подготвителни групи, една година преди постъпване в първи клас се обучават в самостоятелна група.

За учебната 2024/2025 г. - част /филиал/ ДГ „Детелина“ с. Богданци към ДГ „Радост“ с. Владимировци е с утвърдена маломерна група от 8 деца /при минимум 12/.

Във филиалите - детски градини децата се обучават в смесени групи, което ги поставя в неравнопоставено положение. В населените места където няма детски градини, обхващането на децата в предучилищно образование се осъществява с осигурен специализиран ученически транспорт. Децата от селата Голям извор, Кривица, Богомилци, Хума, Голяма вода, Ножарово и Пчелина се извозват до съответната най-близка детска градина.

Введено е задължително предучилищно образование на 4-годишните деца в детските градини. Община Самуил има условия за осигуряване на задължителна предучилищна подготовка на всички 4-годишни деца.

По отношение на материалната база, сградите и стаите в детските градини и филиалите към тях отговарят на държавните строителни стандарти, напълно ремонтирани и осъвременени. Детските градини имат достатъчен капацитет за обхващане и обучение на децата подлежащи на предучилищното образование. С цел осигуряване на равен достъп до качествено образование за всички деца, независимо от финансовото положение на родителите и настойниците на децата в детските градини и яслена група на територията на Община Самуил, обхващане на всички деца в образователната система от най-ранна възраст и облекчаване на финансовите тежести на семейства по отглеждането и възпитаването на техните деца, с Решение на Общински съвет-Самуил, считано от 01.04.2022 г. родителите и настойниците на деца, посещаващи ДГ са освободени от такси. Обхванати са всички деца подлежащи на предучилищното образование.

Продължава изграждането на приобщаваща среда в общообразователните училища за осъществяване на качествено образование, съобразено с индивидуалните потребности на всеки ученик.

През отчетната година училищата и детските градини проявяват активност и изпълняват дейности по различни Националните програми на МОН: „Отново заедно“, „Иновации в действие“, „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“, „Подкрепа за приобщаващо образование“; Национална програма „ИКТ - Средства за Интернет свързаност“; проекти по ОПНОИР – „Подкрепа за успех“, „Образование за утрешния ден“; Проект „Успех за теб“, финансиран по Програма „Образование“ 2021-2027 г., Схема „Училищен плод“ и Схема „Училищно мляко“ - ДФ „Земеделие“ и други.

През 2023 г. е изготвена Концепция за изграждане на училищна STEM среда в Средно училище „Свети свети Кирил и Методий“ – с. Самуил.

Осигуряването на равен достъп на всички деца и ученици до образователните институции в система на народната просвета е приоритетната цел на общинската администрация Самуил.

Община Самуил съвместно с образователните институции организират извънкласни и извънучилищни дейности, които имат съществена роля за засилване на интереса на учениците към образователно-възпитателния процес и намаляване риска от отпадане от училище. Целта е да се осмисли свободното време на учащите се чрез форми и дейности, подпомагащи интелектуалното, духовното, нравственото и физическото им израстване, които развиват творческите им интереси и възможности. Спомагат за формирането им на граждански ангажирани личности, приобщени към ценностите на демократичното общество и са форма на превенция на рисково поведение и промоция на здраве чрез здравното и гражданското образование. Целта на организиранията мероприятия и извънучилищни дейности е да се

научат децата и учениците да се забавляват с полезни за здравето им занимания и да се подобри комуникацията им.

Култура

През 2024 г. в община Самуил продължава осъществяването на дейности за развитие и закрила на културата, като се съчетават държавните изисквания с местните условия, културни специфики и традиции. Основни средища на културната дейност в общината са 14-те читалища, регистрирани съгласно ЗНЧ. В дейността им се включваше библиотечно дело, любителско творчество, културна и кръжочна дейност, организиране на обществени прояви. Към читалищата са създадени фолклорни, танцови ансамбли и самодейни състави, които участват активно в културния живот на общината.

Целта на читалищата е да задоволяват потребностите на населението, свързани с развитие и обогатяване на културния живот; запазване на българските обичаи и традиции; разширяване знанията на населението и приобщаването им към ценностите на науката, изкуството и културата; възпитаване и утвърждаване на национално самосъзнание.

Културният календар на общината през отчетната 2024 г. е изпълнен със събития:

- Посрещане на нова година по ромския календар в читалище “Паметник – 1872” с. Хърсово и читалище “Напредък- 1896 “с. Голям извор;
- Честване на Бабин ден Тържествен ритуал и веселие- Читалище “Христо Ботев - 1925” – Самуил и Читалище “ Иван Вазов -1018 “- Владимировци
- Честване на Деня на ветераните- Тържествен ритуал и веселие в читалище “Паметник – 1872 ” с. Хърсово, читалище “Напредък- 1896 “с. Голям извор и Читалище “Просвета – 1924 “ с. Богданци;
- Честване на Трифон Зарезан-тържествен ритуал и веселие в читалищата: “Паметник – 1872 ” с. Хърсово, читалище “Напредък- 1896 “с. Голям извор, Читалище, “Просвета – 1924 “ с. Богданци, Читалище “Хр. Ботев -1921 “ с. Кара Михал и Читалище “Н. Й. Вапцаров -1930” с. Здравец;
- Последната седмица на м. август - Традиционен празник на община Самуил;
- Коледни и новогодишни празници. Изложба базар на сурвачки и коледни картички- Читалище „Иван Вазов -1018 “- Владимировци, Читалище „Развитие -1903“ - Кривица Читалище „Просвета – 1924 “- Богданци.

Народните читалища в община Самуил привличат самодейци и публика с редица културни събития през 2024 г. Читалищата в общината отбелязват с народни ритуали и обичаи празници, като Трифон Зарезан, Деня на пчеларя, ще пресъздадат обичая „Кумичене“. Проведени са редица прояви, посветени на национални и международни празници, организиране на тематични вечери, културно-просветни мероприятия, конкурси, изложби, творчески вечери. Събития са проведени и за селищните празници - събори.

Сред най-значимите прояви в културния календар е традиционният празник на община Самуил, който през 2024 г. е проведен на 16 и 17 август. Общинският празник през отчетната година е организиран под наслов „Приятелство, дружба, толерантност“ и е отбелязан с богата музикално- развлекателна програма с участието на пианистите Хасан и Ибрахим Игнатови и тяхната вокална партньорка Виктория Пощарова. Част от програмата на общинския празник са и традиционните спортни събития – конни надбягвания, турнир по футбол и народни борби.

През 2024 г. в рамките на общинския празник е проведен 20-стия турнир в памет на световния шампион по борба Зекерие Гючлю.

Икономическо развитие

Икономическото развитие на община Самуил се характеризира с различна динамика в отделните сектори, като започналият през 2022 г. растеж на общинската икономика се забавя значително и показателите на нефинансовите предприятия през 2023 г. се влошават.

Промяната в добавената стойност по факторни разходи на нефинансовите предприятия в община Самуил по данни на Института за пазарна икономика през 2022 спрямо 2021 година е 65,3%, а през 2023 спрямо 2022 г. – 1,2%. В парично изражение добавената стойност по факторни разходи в общината нараства от 14,7 млн. лева през 2021 г. на 24,3 млн. лева през 2022 г. и 24,6 млн. лева през 2023 г. Измерена на човек от населението добавената стойност по факторни разходи в община Самуил се увеличава от 2325 лева на човек през 2021 г. на 4197 лева на човек през 2022 г. и 4226 лева през 2023 г.

Структуроопределящи отрасли за местната икономика в община Самуил са селското стопанство, преработващата промишленост и търговията като водещо значение има селското стопанство. Неговата структура на производство и специализация определят характера на цялата територия и облика на населените места.

На етапа на изготвяне на настоящата Дългосрочна програма за насърчаване използването на ВЕИ и биогорива, все още няма публикувани официални данни на НСИ за състоянието на нефинансовия сектор и икономическите показатели на местните предприятия през 2024 г. и за целите на анализа е използвана статистическа информация за 2023 г.

Броят на отчетените от статистиката нефинансови предприятия в община Самуил през 2023 г. е 211, с 14 повече от предходната 2022 г. Този ръст от 7% на стопанските единици се дължи преди всичко на увеличени брой фирми в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“.

Таблица 17: Брой нефинансови предприятия в община Самуил за 2020 - 2023 г.³

Икономически дейности	2020	2021	2022	2023
Селско, горско и рибно стопанство	30	30	106	119
Преработваща промишленост	8	9	8	6
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	-	-	6	6
Строителство	3	..	4	3
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	42	44	42	49
Транспорт, складиране и пощи	4	6	9	9
Хотелиерство и ресторантьорство	5	6	6	7
Операции с недвижими имоти	5	3	4	..
Административни и спомагателни дейности	3	3	..	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	5	5	6	6
Други дейности	..	..	..	..
Общо за общината:	110	114	197	211

Източник: Отдел „Статистически изследвания“ - Разград

През 2023 г. предприятията в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ се увеличават с 13 или 12% повече спрямо 2022 г. Важно е да се отбележи, че този ръст не се дължи на нови предприятия и инвеститори стартирали бизнес в сектора, а по-скоро на

³ Към момента на изготвяне на настоящия Годишен доклад все още не са публикувани официални статистически данни за икономиката през 2024 г.

нормативното задължение от 2022 г. земеделските стопани да подават годишни отчети в НСИ. В предходните периоди статистиката отчита в сектора само земеделските предприятия, регистрирани по Търговския закон, а от 2022 г. отчети в НСИ подават всички земеделските производители, които извършват стопанска дейност, т.е. реализират продукти, стоки или услуги на пазара. По този начин, регистрираните стопани по Наредба №3 за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители, вече са обхванати от статистиката и това води до ръст на предприятията в сектора.

Най-много фирми в община Самуил развиват дейност в сферата на селското и горското стопанство – 119 (56%). На второ място е сферата на търговията, ремонта на автомобили, мотоциклети – 49 (23%), като броят им се увеличава със 7 през 2023 г. спрямо 2022 г. В преработващата промишленост работят 6 фирми (3%) – с 2 по-малко от 2022 г.

В сферата на хотелиерството и ресторантьорството развиват дейност 7 предприятия, а в транспорт, складиране и пощи – 9. Фирмите в строителството са 3 (едва 1% от бизнеса в общината).

Произведената продукция в общината през 2023 г. бележи лек ръст (0,33% или 216 хил. лева. Приходите от дейността намаляват с 1 845 хил. лева, като отчетения спад спрямо предходната 2022 г. е 2%. Нетните приходи от продажби /НПП/ се увеличават и достигат 75 217 хил. лева (с 2% повече от 2022 г.). Отчетените печалби през 2023 г. са 10 015 хил. лева - с 14% по-малко от предходната 2022 г. Броят на заетите лица се увеличава с 26, това в голяма степен се дължи на включването в данните на статистиката на земеделските производители. ДМА в нефинансовия сектор през 2023 г. възлизат на 35 275 хил. лева. Местната икономика се нуждае от повече инвестиции, технологично обновяване, модернизация и иновации.

Таблица 18: Сравнителен анализ на основните икономически показатели на отчетените нефинансови предприятия 2020-2023 г.

Година	Брой предприятия	Стойност на продукцията	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	Заети лица	Наети лица
	Б р о й	Х и л я д и л е в а						Б р о й	
2020	110	35297	45312	40479	38961	5883	127	519	416
2021	114	40469	55330	47090	48744	6429	534	523	428
2022	197	65096	86034	73644	73516	11614	364	696	515
2023	211	65312	84189	75217	73693	10015	488	722	526

Източник: Национален статистически институт

През 2023 г. селското и горско стопанство се утвърждава като водещ икономически отрасъл в община Самуил, като формира около 32% от произведената продукция, 29% от нетните приходи от продажби и 43% от реализираните печалби. Поради малкият брой предприятия в сектора, данните за индустрията в общината са конфиденциални. Най-много работни места създава отрасъл „търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“, който формира 21% от НПП и създава заетост и доходи за 25% от наетите и 24% от заетите лица.

Около 97% - 204 от предприятията в общината са микро с до 10 заети лица, има едно средно предприятие - над 50 заети лица и 6 малки фирми с персонал от 10 до 50 лица. Към 2023 г. в община Самуил няма големи предприятия с повече от 250 заети лица.

Таблица 19: Средна годишна работна заплата в община Самуил 2020-2023 г.

2020	2021	2022	2023
------	------	------	------

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

12737	14985	17819	19935
-------	-------	-------	-------

Източник: Национален статистически институт

Средната брутна годишна работна заплата в община Самуил се увеличава с 57% за изследваните години и през 2023 г. е 19935 лева. Спрямо предходната 2022 г. възнагражденията с общината са с 12% по-високи. Въпреки отчетения ръст възнагражденията в общината остават по-ниски спрямо средната брутна годишна работна заплата за страната – 24485 лева, но по-високи от средната заплата за Северен централен район – 18931 лева и за област Разград – 19228 лева за 2023 г. По-високи са възнагражденията в частния сектор в община Самуил – 21305 лева средногодишно, а заетите в общественния сектор получават средно по 18181 лева за 2023 г.

Изводът, който се налага е, че общинската икономика на Самуил през отчетната 2023 г. отчита малък ръст, спрямо предходната 2022 г. Прегледът на тенденциите ясно извежда ключовите фактори, които отключват потенциала за растеж на региона. Сферите на дейност, които растат най-бързо са тези, които съсредоточават в себе си най-високата инвестиционна активност. От ключово значение е и човешкият капитал – високият дял на висшистите, експети и специалисти. В средносрочен план все по-важни ще са и демографските тенденции и цялостното качество на живот.

Като цяло общината има потенциал за инвестиции и успешно развитие на екологично чисти производства и има наличие на неизползвани терени и сгради.

Традициите в земеделието могат да се използват за създаване на предприятия в хранително-вкусовата промишленост (преработка на мляко, месо, плодове и зеленчуци), които могат и трябва да се използват с цел развитие на местната икономика, повишаване на заетостта и жизнения стандарт на населението.

Селско стопанство

Селското стопанство продължава да бъде един от водещите отрасли на общинската икономика в Самуил и запазва стабилни позиции през отчетната 2024 година. Секторът е сред основните източници на доходи и заетост в района. Наличните значителни поземлени ресурси, съставляващи 70% от общата територия на общината и благоприятните почвено-климатични условия са основен фактор за развитието на земеделието.

Приоритетно се развива растениевъдството, докато животновъдството изостава по обективни причини – ниски изкупни цени, недостатъчно субсидии, високи изисквания и стандарти. Преобладават малки по размер земеделски и животновъдни стопанства, но броят на отглежданите животни през последните години расте.

Община Самуил е специализирана в производство на зърнено-житни култури, овцевъдство и говедовъдство.

Таблица 20: Баланс на земята по видове собственост към 2024 г.

Вид собственост	Брой	%	Площ дка	Площ %
Неустановена	70	0.28	142.714	0.06
Държавна публична	133	0.53	1984.141	0.79
Държавна частна	1056	4.22	63065.219	25.19
Общинска публична	3442	13.75	19901.631	7.95
Общинска частна	1502	6.00	8044.016	3.21
Частна	14991	59.87	119869.839	47.89
Обществени организации	2305	9.21	25290.482	10.10
Чуждестранна	226	0.90	2150.510	0.86
Религиозна	20	0.08	220.910	0.09

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

Съсобственост	498	1.99	6085.366	2.43
Стопанисвано от общината	682	2.72	3004.039	1.20

Източник: Областна дирекция „Земеделие“ - Разград

Общо 59,87% от земята е частна собственост, 4,75% са на държавата, а Община Самуил притежава и стопанисва 22,47%. На обществени организации са 9,21% от земята, а останалите площи са в съсобственост (1.99%) , на религиозни организации (0,058%) или с неустановена собственост (0,28%).

Таблица 21: Баланс по видове територии по предназначение към 2024 г.

Вид територия по предназначение	Брой	%	Площ дка	Площ %
Урбанизирана територия	7282	29.08	13479.145	5.38
Територия за транспорт	146	0.58	2210.000	0.88
Земеделска територия	16941	67.66	173608.101	69.35
Горска територия	513	2.05	58835.757	23.50
Води и водни обекти	148	0.59	1937.863	0.77
Нарушена територия	8	0.03	248.296	0.10

Източник: Областна дирекция „Земеделие“ - Разград

Земеделските площи съставляват 67,66% от територията на общината, горите са 2,05%, водните обекти - 0,59%, а урбанизираните територии заемат 29,08%.

Към 2024 г. по начин на трайно ползване (НТП) със статут на ниви са 146861,184 дка от земята в община Самуил или 50,05% от територията. Овощните градини са 1035,284 дка, друг вид трайните насаждения – 163,988 дка, а лозята – 553,573 дка.

В общината има добри условия за развитие на животновъдство – пасищата са 11505,822 дка, а ливадите – 338,134 дка.

Обработваемата земя в общината се увеличава от 120584,184 дка за стопанската 2021/2022 г. на 134916,1 дка за 2022/2023 г. и 136161,100 дка за 2023/2024 стопанска година. Използваната земеделска площ, съгласно заявената за подпомагане по Схемите и мерките за директни плащания също бележи ръст от 123527,228 дка на 137824,542 дка. Използваната земеделска площ (ИЗП) се формира от обработваемата земя, трайните насаждения, разсадници, постоянно затревените площи и семейните градини.

Комасираната площ за стопанската 2022-2023 година, съгласно сключените доброволни споразумения за създаване на масиви за ползване на земеделски земи, изготвени на основание чл.37в, ал.2 от ЗСПЗЗ за територията на община Самуил е в размер на 126187,160 дка, а за стопанската 2023-2024 г. е в размер на 126 525,375 дка.

Таблица 22: Брой регистрирани земеделски производители по стопански години 2020-2023 г.

2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
157	208	137	197

Източник: ОДЗ – Разград

Броят на регистрираните земеделски производители в община Самуил нараства през последната стопанска година на 197 или с 60 повече спрямо стопанската 2022/2023 г.

На територията на общината развиват земеделска дейност общо 4 (четири) кооперации, като всичките са със седалище и адрес на управление в други общини:

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

Кооперация „Агро-Тида”, КПУ „Единство – 2002”, КПУ „Кооп-Партнерс“ и Кооперация „Агробизнес ПВД”.

В община Самуил няма регистрирани сдружения за напояване и напоявани земеделски площи. Растениевъдството продължава да бъде монокултурно - интензивно зърнопроизводство, малък дял на зеленчукопроизводство, овощарството и лозарството.

По-голямата част от площите в общината се засяват със зърнени култури - пшеница, ечемик, царевица, като добивите от пшеница и ечемик са над средните за страната.

Значително място заемат и площите със слънчоглед. През последните години се обръща голямо внимание и на култури като лавандула, рапица, люцерна, маслодаен лен и др.

Таблица 23: Основни видове отглеждани земеделски култури през 2021-2024 година (дка)

КУЛТУРИ	2021-2022	2022-2023	2024-2025
Пшеница	54023,483	57753,6	58436,9
Ечемик	4919,371	6255,2	9833,5
Рапица	-	-	9548,4
Ръж и тритикале	41,203	165,4	460,3
Овес	35,493	68,5	37,5
Царевица за зърно	15812,788	25187	20149,7
Царевица за силаж	-	-	299,9
Други житни	1	100	-
Слънчоглед	27320,044	25835,1	33872,8
Тютюн	6	4,8	1,1
Лавандула	-	-	189,1
Картофи	1,42	0	-
Зеле	-	-	5
Бамя	-	-	17,2
Грах, фасул, бакла, леща и нахут	134,258	420,2	543,3
Пресни зеленчуци-домати, краставици, пипер	57,5	20,8	34,6
Дини	56,088	45,9	36
Пъпеши	-	-	9
Люцерна	1954,919	2126,7	2028,6
Едногодишни фуражни култури-цвекло, царевица за фураж, фий, сорго	516,409	357	7,4
Билки	0	249,9	238,4
Вишни	2,6	2,6	2,6
Круши	0	0	47,9
Лешници	21,004	53,6	42,9
Орехи	432,61	432,61	388,3
Праскови и нектарини	10,509	2,8	1,6
Сливи	150,573	136,7	135,7
Череши	17,301	18,3	86,5
Ябълки	3,2	3,2	2
Лозя-чиста култура	1,054	0	0
Малини	24,253	17,6	17,6

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

Ягоди	7,532	7,532	7,5
Лен маслодаен	-	-	258,4
Костилкови и други овощни видове	-	-	2,6

Източник: ОДЗ – Разград

При трайните насаждения най-големи са площите засяти орехи, сливи, лешници, круши и др. През последните години се възобновява зеленчукопроизводството на открито и оранжерийното производство, предимно на домати и краставици.

Таблица 24: Средни добиви на земеделски култури 2021-2024 година

Земеделска култура	2021-2022	2022-2023	2023-2024
пшеница	700 кг/дка	680 кг/дка	700 кг/дка
ечемик зимен	600 кг/дка	690 кг/дка	700 кг/дка
Царевица за зърно	400 кг/дка	300 кг/дка	300 кг/дка
рапица	250 кг/дка	350 кг/дка	270 кг/дка
слънчоглед	250 кг/дка	230 кг/дка	230 кг/дка
Тютюн ориенталски	110 кг/дка	192 кг/дка	190 кг/дка
дини	2200 кг /дка	2485 кг /дка	2400 кг/дка
пъпеш	700 кг/дка	833 кг/дка	700 кг/дка
зеле	1700 кг/дка	1740 кг/дка	1700 кг/дка
Пипер на открито	1300 кг /дка	1340 кг /дка	-
Домати на открито	1900 кг/дка	1875 кг/дка	1500 кг/дка
Краставици на открито	1000 кг/дка	1500 кг/дка	1000 кг/дка
ябълки	1200 кг /дка	1183 кг /дка	1100 кг/дка
праскови	700 кг/дка	743 кг/дка	700 кг/дка
сливи	620 кг/дка	624 кг/дка	620 кг/дка
череш	462 кг/дка	247 кг/дка	235 кг/дка
орехи	150 кг/дка	70 кг/дка	70 кг/дка
малини	170 кг/дка	167 кг/дка	200 кг/дка
Лоза с винени сортове	350 кг/дка	566 кг/дка	300 кг/дка
Ягоди на открито	800 кг/дка	750 кг/дка	625 кг/дка
лавандула	249 кг/дка	260 кг/дка	280 кг/дка

Източник: ОДЗ – Разград

Средните добиви от декар на основните видове отглеждани култури се запазват или увеличават. Като цяло растениевъдството в община Самуил се развива устойчиво и успешно.

Животновъдството е втория отрасъл на селското стопанство, който осигурява суровина за месопреработвателната и млекопреработвателната промишленост. В община Самуил е застъпено говедовъдството, овцевъдството и козевъдството. В последните години е повишен интересът и към пчеларството.

Таблица 25: Брой отглеждани животни и брой животновъдни обекти по населени места към 2023 г.

населено място	говеда	ЖО	овце	ЖО	кози	ЖО	свине	ЖО	пчели	ЖО
БОГОМИЛЦИ	59	3	62	2	0	0	0	0	260	8
БОГДАНЦИ	255	8	90	10	14	5	0	0	250	7
ГОЛЯМ ИЗВОР	198	5	116	7	87	4	0	0	460	10
ЗДРАВЕЦ	240	4	38	3	55	1	0	0	158	2
КРИВИЦА	32	3	173	3	29	2	0	0	156	2
КАРА МИХАЛ	11	3	429	1	174	2	0	0	80	2

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

ХУМА	0	0	3	1	0	0	0	0	250	3
ХЪРСОВО	232	12	598	10	328	8	0	0	315	6
ПЧЕЛИНА	53	5	477	3	0	0	0	0	250	2
НОЖАРОВО	19	5	18	6	0	0	0	0	200	4
ВЛАДИМИРОВЦИ	1092	11	133	9	94	1	0	0	500	5
ЖЕЛЯЗКОВЕЦ	25	1	77	1	3	1	0	0	380	3
ГОЛЯМА ВОДА	26	2	583	3	150	3	0	0	260	5
САМУИЛ	83	6	86	5	0	0	0	0	510	10
ОБЩО	2325	68	2883	64	934	27			4029	69

Източник: Областна дирекция по безопасност на храните - Разград

Таблица 26: Брой отглеждани животни и брой животновъдни обекти по населени места към 2024 г.

населено място	говеда	ЖО	овце	ЖО	кози	ЖО	свине	ЖО	пчели	ЖО
БОГОМИЛЦИ	170	8	587	8	8	2	0	0	300	8
БОГДАНЦИ	96	5	47	2	15	1	0	0	252	6
ГОЛЯМ ИЗВОР	208	5	123	7	16	1	0	0	460	10
ЗДРАВЕЦ	258	5	38	3	59	1	0	0	158	1
КРИВИЦА	48	3	156	3	100	2	0	0	156	2
КАРА МИХАЛ	10	3	375	1	115	2	0	0	80	2
ХУМА	0	0	55	1	0	0	0	0	250	3
ХЪРСОВО	218	12	587	10	311	5	0	0	315	6
ПЧЕЛИНА	53	3	492	3	0	0	0	0	180	2
НОЖАРОВО	19	5	14	6	0	0	0	0	200	3
ВЛАДИМИРОВЦИ	537	12	173	9	94	1	0	0	500	5
ЖЕЛЯЗКОВЕЦ	28	2	144	0	0	0	0	0	380	2
ГОЛЯМА ВОДА	26	2	547	3	47	3	0	0	260	5
САМУИЛ	83	4	107	4	0	0	0	0	555	10
ОБЩО	1754	69	3445	60	765	18	0	0	4046	65

Източник: ОДБХ – Разград

По данни на Областна дирекция по безопасност на храните – Разград (ОДБХ), животновъдните обекти на територията на община Самуил намаляват от 228 към 2023 г. на 212 към 2023 г. През 2024 г. в общината функционират следните обекти: 69 за говеда; 60 за овце; 18 за кози и 65 за пчели. Няма свинеферми. Броят на отглежданите животни се променя, като говедата намаляват през двете анализирани години от 2325 на 1754, овцете се увеличават от 2883 на 3445, а козите намаляват от 934 на 765. Пчелните семейства също леко се увеличават до 4046 броя.

Общите показатели в животновъдството през последните години имат значително подобрение, като тенденцията е в увеличаване на броя на отглежданите животни. Регистрирани са 5 ветеринарни лекари, които обслужват животновъдните обекти на територията на общината. Няма регистрирани кланици за бели и червени меса.

Съществен проблем за развитието на животновъдството остават строгите хигиенни и ветеринарномедицински изисквания към животновъдните обекти след присъединяването на страната ни към ЕС. Не на последно място сериозна пречка пред реализацията на местна животновъдна продукция се явяват и неизгодните, често прерастващи в нелоялни и монополни, взаимоотношения между продавачи, посредници и купувачи.

Тенденциите в развитието на селското стопанство следват тези в страната, които са свързани с намаляване на производството, ниска рентабилност и ниска конкурентоспособност на сектора. Намаляването на изкупните цени и заливането на пазара с вносни стоки правят сектора все по-малко привлекателен. Земеделските производители в община Самуил са

активни в търсене на инвестиции за развитие своите стопанства и кандидатстват за финансиране по европейските фондове.

Горско стопанство

Горските територии в община Самуил са 6 314 ха, като 3269 ха попадат в териториалния обхват на ДГС - Разград, а останалите 3045 ха на ДГС - „Сеслав“ - гр. Кубрат към РДГ Русе на Северноцентрално държавно предприятие – ДП – Габрово.

По информация от РДГ – Русе, 85% от горските територии в община Самуил са държавна собственост, 11% общинска, 5% частни, а останалите временно стопанисвани от Общината. Общата лесистост на територията е 24%.

Съгласно данните от извършените през 2021 г. и 2022 г. нови инвентаризации на горските територии и горите извън тях в района на дейност на Териториално поделение Държавно горско стопанство (ТП ДГС) „Разград“ - гр. Разград и Териториално поделение Държавно горско стопанство (ТП ДГС) „Сеслав“ - гр. Кубрат, и представените в РДГ - гр. Русе данни в отчета за баланса на горските територии към 31.12.2023 г., на територията на община Самуил горските територии и горите извън тях са, както следва:

Разпределението на горската площ в община Самуил е следното:

- Държавни горски територии – 5425 ха
- Общински горски територии – 545 ха
- Частни горски територии – 281 ха
- Временно стопанисвани от общината - 63

По смисъла на Закона за горите, „лесистост“ е процентното отношение на площта на една територия, заета от гори, към цялата ѝ площ. По данни в отчет „1ГФ“ към 31.12.2023 г. залесената площ в община Самуил е 5 997 ха, а общата площ на общината е 250.3 км² (справка: План за интегрирано развитие на община Самуил с програмен период 2021 г. - 2027 г., приет с Решение 14.264 в Протокол № 14 от проведено на 30.09.2020 г. заседание на Общински съвет - Самуил), от което следва, че лесистостта е 24% (23.96%).

Разпределението на горската площ в община Самуил е следното:

- Държавни горски територии – 5425 ха
- Общински горски територии – 545 ха
- Частни горски територии – 281 ха
- Временно стопанисвани от общината - 63

Таблица 27: Разпределение на горските територии в община Самуил по вид собственост към 31.12.2023 г.

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

Разпределение по вид собственост и вид територия към 31.12.2023 г.	Всичко	в т.ч. по вид собственост:			
		Държавна собственост	Общинска собственост	Частна собственост	Временно стопанисвани от община
		х е к т а р и			
Общо, в т.ч.:	6 314	5 425	545	281	63
в ТП ДГС „Разград“	3 269	2 649	480	140	
Горски територии	3 065	2 533	422	110	
Гори в земеделски територии	204	116	58	30	
Гори в друг вид територии					
в ТП ДГС „Сеслав“	3 045	2 776	65	141	63
Горски територии	2 818	2 771	3	16	28
Гори в земеделски територии	225	3	62	125	35
Гори в друг вид територии	2	2			

Източник: Регионална дирекция по горите – гр. Русе

По смисъла на Закона за горите, „лесистост“ е процентното отношение на площта на една територия, заета от гори, към цялата ѝ площ. Залесената площ в община Самуил е 5 997 ха, а общата площ на общината е 250.3 км² (справка: План за интегрирано развитие на община Самуил с програмен период 2021 г. - 2027 г., приет с Решение 14.264 в Протокол № 14 от проведено на 30.09.2020 г. заседание на Общински съвет - Самуил), от което следва, че лесистостта е 24% (23.96%).

През отчетната 2022 г. е предвидено ползване на 32397 куб. м. дървесина, а е осъществено ползване на 25029 куб. м. или със 7368 куб. м. по-малко.

През 2023 г. предвиденото ползване на дървесина е 31961 куб. м., а е осъществено ползване на 27353 куб. м. В държавните горски територии през периода 2021-2023 г. са залесени две площи – 12 дка в землището на с. Кривица и 15 дка в землището на с. Самуил.

Таблица 28: Предвидено и осъществено ползване на дървесина през 2023 г.

Ползване на дървесина през 2023 г. от горите в община Самуил	Общо лежаща маса	в т.ч. по категории дървесина				
		едра	средна	дребна	дърва	вършина
		плътни кубически метри				
Предвидено ползване	31961	3 757	6 457	1 373	20 311	63
Добита дървесина, в т.ч.:	27 353	3 394	3 987	584	19 305	83
Възобновителни сечи	10 900	2 589	1 231	372	6 670	38
Отгядни сечи	16 453	805	2 756	212	12 635	45

Източник: Регионална дирекция по горите – гр. Русе

По данни на ДГС „Сеслав“, предвиденото ползване на дървесина в ДГТ за 2024 г. е 21242 куб. м. стояща маса и 19613 куб. м. лежаща маса. Осъществено е ползване на 10065 куб. м. стояща маса и 9385 куб. м. лежаща маса. Предвиденото залесяване е 1,8 хектара гори.

По данни на ТП ДГС „Разград“ за стопанисваните от тях гори на територията на община Самуил предвиденото ползване на дървесина в ДГТ е 7416,5 куб. м. средно на година, като за 2024 г. е осъществено ползване на 7820 куб. м. Предвиденото ползване за Общинските горски територии е 8835 куб. м. за десет годишен период или по 883 куб. м. средно на година. Не е предвидено залесяване в периода 2024-2025 г.

В общината има 1 преработващо и дървообработващо предприятие и 2 пункта за изкупуване и преработка на билки. Регистрирани са 3 броя площадки, в които постъпва, обработва се или се експедира дървесина - в т.ч.: 1 бр. в с. Хърсово и 2 бр. в с. Самуил. Забелязва се тенденция за намаляване на планираното и осъществено ползване на дървесина от горския фонд в общината, но залесителните мероприятия са недостатъчни.

Горите са източник освен на дървесина и на много ценни ресурси - билки, горски плодове, гъби и др., които могат да бъдат използвани за организиране на дребни производства, осигуряващи заетост на ниско квалифицирани работници.

Стопанското значение на горите не се ограничава само с дърводобива. Ежегодно се предоставят площи на местното население, осигуряващи паша на голяма част от селскостопанските животни. При благоприятни условия се събират билки, гъби и горски плодове, но тази дейност няма стопанско значение, а е предимно за лични нужди на местното население. От голямо значение за населението в района са и защитно-водоохранните и противоерозионни функции на гората. С оглед развитието на туризма в района е важно да не се допуска масово изсичане на гори, което ще доведе до екологични проблеми, да се увеличи площта на горите с рекреационна цел и да се предвидят нови залесителни мероприятия.

Горските територии изпълняват функции по отношение на: поддържане на биологичното разнообразие на горските екосистеми; производство на дървесни и недървесни горски продукти; защита на почвите, водните ресурси и чистотата на въздуха; осигуряване на социални, образователни, научни, ландшафтни и рекреационни ползи; защита на природното и културното наследство; регулиране на климата.

Насоките за развитие на горското стопанство са свързани с приоритетно възстановяване на горските територии, засегнати от пожари, съхнене, паша и незаконна сеч, съобразяване на залесяването с търсенето на дървесина в дългосрочен план.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ:

Отчетната 2024 г. може да се определи като още една трудна година за българските общини с продължаваща вътрешнополитическа нестабилност, поредица от предсрочни парламентарни избори, природни бедствия, уязвимост и задълбочаващи се кризи в различни сфери на общественно-политическия живот.

Политическият хаос доведе до блокирани институции и огромен натиск върху бюджета като постави фискалната стабилност на страната и общините под въпрос.

По данни на Института за пазарна икономика, 2024 може да се определи като „година на растеж в бурни времена“. Годишната е добра за българската икономика, като траекторията на забавяне на растежа се пречупва и се наблюдава ускоряването на стопанската активност в страната. В началото на 2024 г. България влезе в групата на страните с висок доход, според класификацията на Световната банка. Отпадането на ограниченията заради пандемията, които продължиха около две години, даде тласък на пътуванията и развитието на туризма. Цените на основните енергийни източници също

започнаха да се успокояват и това създаде известна стабилност и предвидимост на разходите. Заради достигнатите исторически дъна на лихвите по ипотечните кредити, цените на имотите продължиха да се покачват.

Всичко това определя външните фактори на средата и социално-икономическите условия за развитие на община Самуил. Демографските показатели продължават да се влошават. Населението намалява, запазва се тенденцията на ниска раждаемост и висока смъртност. Селищната система като цяло е устойчива. Застрашено от обезлюдяване и изчезване е само село Кара Михал.

По официални данни на НСИ към 31.12.2024 г. в община Самуил живеят 5805 души - с 1% или с 57 души по-малко от предходната 2023 г. и с 9% по-малко спрямо 2020 г. Относителният дял на мъжете е 49%, а на жените 51%.

Възрастовата структура на жителите на общината се влошава с бързи темпове. Естественят прираст на населението е отрицателен, средно по минус 72 души на година, като през 2021 г. е минус 111 души, а през 2024 г. – минус 69. Средногодишният брой на живородените деца в община Самуил за изследвания период е 52. Средната смъртност е 124 човека годишно. Тенденциите на ниска раждаемост и висока смъртност са трайни и са причина за отрицателния естествен прираст и задълбочаващата се демографска криза.

Механичният прираст през последните пет анализирани години е положителен, като за 2020 г. достига +71 души, а през 2024 г. е +12. Средногодишно населението се увеличава от миграция с около 37 човека. Положителната миграция оказва благоприятно влияние върху демографските процеси, но не успява да преодолее ниската раждаемост и висока смъртност. Общо в резултат на отрицателния естествен и положителния механичен прираст населението в община Самуил през 2024 г. е намаляло с 57 души.

Образователната система е добре организирана и материално обезпечена. Броят на учениците и на децата в детските градини намалява през отчетната 2024 година. Здравеопазването е достъпно и населението е сравнително обезпечено със здравни и лечебни заведения, медицинско оборудване и персонал. Ограничен остава достъпа до лекарства и в общината работи само една аптека. Предлагат се много и разнообразни социални дейности и услуги, които отговарят напълно на потребностите на местното население и имат капацитет за обслужване на потребители от региона и страната.

Безработицата през 2023 г. нараства значително (с 6,3 пункта) и достига 27,4%. През 2024 г. отчитаме лек спад от 1,4 пункта и регистрираната безработица в общината е 26%, като остава значително по-висока от средните нива за област Разград (9,7%) и за страната (5,23%). Средната брутна годишна работна заплата в община Самуил се увеличава с 57% за периода 2020-2023 г. и достига 19935 лева. Въпреки отчетения ръст възнагражденията остават по-ниски спрямо средната брутна годишна работна заплата за страната през 2023 г. – 24485 лева, но по-високи от средната заплата за Северен централен район – 18931 лева и за област Разград – 19228 лева за 2023 г. По-високи са възнагражденията в частния сектор в община Самуил – 21305 лева средногодишно, а заетите в общественния сектор получават средно по 18181 лева за 2023 г.

Икономическото развитие на община Самуил през 2024 г. се характеризира с различна динамика в отделните сектори, но забелязваме незначителен спад спрямо растежа на общинската икономика през 2023 г. Селското стопанство запазва своите стабилни позиции и се наблюдава ръст на броя на предприятията в сектора. Бизнесът постепенно преодолява кризата и трудностите, предизвикани от неблагоприятните макроикономически условия. Статистиката отчита повишаване на доходите и

потреблението, но леко понижаване на финансовите резултати на местните предприятия.

Въпреки предизвикателствата и трудностите през 2024 година и негативното влияние на войните кризи и неблагоприятните демографски процеси и политически условия, Община Самуил се справя много добре и успява да реализира част от планираните в ПИРО проекти, мерки и дейности.

II. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

Таблица 29: Оценка на постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО на община Самуил към 2024 г. по индикатори за наблюдение

Индикатори за продукт			
Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Отчетна стойност 2024
Приоритет 1 – ОБНОВЯВАНЕ НА ИКОНОМИКАТА			
Нефинансови предприятия	брой	150	211
Предприятия, получаващи подкрепа, чрез безвъзмездна помощ по проекти	брой	10	14
Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа	Хил. лева	10000	-
МСП, въвеждащи иновативен продукт или услуга	брой	2	2
Подкрепени предприятия, въвели НИРД, иновации и шадящи околната среда технологии в производствения си процес	брой	3	1
Годишен брой на безработните лица	брой	300	490
Обработвана земеделска земя	дка	150000	136161
Подпомогнати нови и модернизирани земеделски стопанства	брой	10	27
Новозалесени горски територии	дка	100	18
Места за настаняване и средства за подслон	брой	2	-
Леглова база в места за настаняване и средства за подслон	брой	30	-
Приоритет 2 – СЪХРАНЯВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИЯ ПОТЕНЦИАЛ			
Население на общината	брой	6400	5805
Деца в детските градини	брой	180	175
Ученици в училищата	брой	500	398
Подобрена и модернизирана образователна инфраструктура	брой	5	6
Училища с внедрени/работещи съвременни системи/средства за образование – дуално обучение, дигитализация на учебни програми, STEM и др.	брой	3	3
Ремонтирани спортни обекти и съоръжения	брой	3	5

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

Организиран спортни състезания, турнири и шампионати с регионално, национално и/или международно значение	брой	10	1
Лица, преминали обучение за нови професии и квалификация	брой	50	30
Разкрити работни места	брой	50	-
Подобри сгради на здравната инфраструктура	брой	3	0
Подобри сгради на социалната инфраструктура	брой	5	15
Предоставяни социални услуги	брой	13	18
Лица, подпомагани със социални помощи	брой	100	155
Подобри сгради на културната инфраструктура	брой	5	0
Организиран културни събития (фестивали, традиционни празници, чествания и др.)	брой	10	10
Приоритет 3 - ТЕРИТОРИАЛНА СВЪРЗАНОСТ, УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА НЕРАВЕНСТВАТА			
Обществени сгради с въведени мерки за енергийна ефективност	брой	10	15
Реализирани проекти за опазване и подобряване на околната среда	брой	3	2
Проведени акции за почистване и зеленење	брой	10	7
Системи за разделно събиране, рециклиране, оползотворяване и повторна употреба на различни потоци отпадъци (упаковки, строителни, зелени и биоразградими и др.)	брой	3	2
Рехабилитирани пътища	км	30	0
Подобрена улична мрежа	км	50	40
Обновени водопроводни мрежи	км	10	0
Изградена нова канализационна мрежа	км	5	0
Изградени нови ПСОВ	брой	1	0
Реализирани проекти за производство на енергия от ВЕИ	брой	3	8
Население, ползващо широколентов достъп до Интернет	%	100	90
Реализирани проекти за благоустрояване на населените места	брой	5	5
Реализирани проекти в междубщинско сътрудничество	брой	2	0
Индикатори за резултат			
Индикатор	Мерна единица	Целева стойност	Отчетна стойност 2024
Равнище на безработица	%	14	26
Средна годишна работна заплата	хил. лева	15000	19935
Нефинансови предприятия на 1000 д. от населението	брой	20	36
Произведена продукция	хил. лева	50000	65312

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

Нетни приходи от продажби на предприятията	хил.лв.	55000	75217
Печалби на нефинансовите предприятия	хил.лв.	7000	10015
ДМА в нефинансовия сектор	хил.лв.	30000	35285
Въведени електронни услуги в общинската администрация	брой	10	10
Земеделски производители	брой	170	197
Естествен прираст на населението	брой	-40	-69
Механичен прираст на населението	брой	+50	+12
Отпаднали от училище ученици за 1 учебна година	брой	0	5
Население на 1 лекар	брой	6365	5805
Население на 1 лекар по дентална медицина	брой	6365	5805
Реставрирани, консервирани и експонирани за туристи обекти на културно-историческото наследство	брой	1	0
Реновирани и благоустроени публични пространства (паркове и градинки)	брой	3	5
Новоизградени/реновирани детски площадки и спортни съоръжения	брой	3	5
Жители с подобро водоснабдяване	брой	3000	0
Жители с подобро третиране на отпадъчните води	брой	1500	0
Количество образувани отпадъци	тона	1000	1570

Данните в Таблица 29 представят оценката за постигнатия напредък в изпълнението на ПИРО на община Самуил като всеки от изброените индикатори допринася за постигане на определена стратегическа цел и приоритет на плана. Индикаторите се отчитат като са съпоставени данните от ПИРО към края на 2024 г. с тези към края на 2023 г. Някои показатели, за които няма изменение, не могат да бъдат отчетени на годишна база или няма данни са със същите стойности като тези в плана, а други са изчислени в натрупване от началото на програмния период през 2021 г.

Резултатите от оценката показват, че населението на общината намалява в резултат на отрицателен естествен прираст, ниска раждаемост и висока смъртност. Негативните демографски тенденции водят до застаряване на населението и влошаване на възрастовата структура. Броят на учениците в местните училища и на децата в детските градини също намалява. Образователната система продължава да се развива, модернизира и напълно отговаря на съвременните изисквания за дигитализация и работа в електронна среда. В същото време в общината се предоставят разнообразни и качествени социални услуги, които отговарят на потребностите на населението и имат капацитет да обслужват потребители от други общини и региони. Здравеопазването е достъпно и обезпечено с кадри, но е затруднен достъпа до лекарства в по-отдалечените населени места. Културният и спортният календар са наситени със събития и в общината развиват дейност множество творчески, самодейни състави и няколко спортни клуба. Данните за тези индикатори показват сравнително добър напредък на годишна база в постигането на *Приоритет 2 на ПИРО: Съхраняване и развитие на човешкия потенциал*.

През 2024 г. безработицата в общината леко намалява, но остава значително по-висока от средната за област Разград и за страната. Средната годишна работна заплата се увеличава и е по-висока от средната за областта, но остава по-ниска от средната заплата за страната.

Икономическото развитие на община Самуил се характеризира с различна динамика в отделните сектори, като започналият през 2022 г. растеж на общинската икономика се забавя и показателите на нефинансовите предприятия през 2023 г. се влошават. Обобщено отчитаме среден напредък в постигане на *Приоритет 1 на ПИРО: Обновяване на икономиката*.

Анализът на индикаторите, съотнесими към *Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата*, също показва добър напредък през отчетната 2024 година. За това допринасят дейностите по подобряване на уличната мрежа в населените места, ремонт и обновяване на обществени сгради, облагородяване на обществени площи, паркове, детски, спортни площадки и други обекти на техническата инфраструктура.

ИЗВОДИ:

Годишният мониторинг на ПИРО на община Самуил за 2024 г. на база индикатори показва: обновяване на инфраструктурите, устойчиво развитие на селското стопанство, ръст на средната работна заплата и други положителни въздействия. Остават нерешени демографските проблеми, населението намалява и застарява, безработицата леко намалява, но остава значително висока. Финансовите резултати на местните предприятия се влошават спрямо предходната година. Отчитайки резултатите за четвъртата година на действие на ПИРО на база индикатори можем да дадем добра обща оценка на изпълнението, въпреки политическата нестабилност в страната и икономическите предизвикателства.

Индикаторите са съотнесими пряко към Стратегическите приоритети в плана и показват, че най-добър напредък през отчетната 2024 година е постигнат по показателите, измерващи изпълнението на *Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата*

На второ място се нарежда *Приоритет 2: Съхраняване и развитие на човешкия потенциал*.

Най-незадоволителни са резултатите за индикаторите, оценяващи напредъка по *Приоритет 1: Обновяване на икономиката*.

III. ИЗПЪЛНЕНИ ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

Таблица 30: Справка за изпълнени проекти и дейностите в община Самуил през 2024 г.

№ по ред	Приоритет, Специфична цел, Проект/Дейност	Обща стойност лева	Период на изпълнение	Източник на средства – програма, фонд, бюджет (собствен финансов принос в %)	Резултати
	Приоритет 1: Обновяване на икономиката в общината	5708181			
	Специфична цел 1.1. Привличане на инвестиции и насърчаване на предприемачеството	1744440			

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

1	Адаптирана работна среда в Тракция АД, с. Самуил	356040	2024-2026	Програма Развитие на човешките ресурси 2021-2027	Осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд в Тракция АД
2	Подкрепа за прехода към кръгова икономика	1327300	2024-2026	Национален план за възстановяване и устойчивост	Закупуване на CNC машина за лазерно рязане, с което количеството образувани отпадъци при производството на единица продукт ще намалее с минимум 10%
3	Засилване на устойчивия растеж и конкурентоспособността на ЕСКА Консултинг ЕООД	61100	2024-2025	Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027	Повишаване на капацитет в предлагането на услуги, засилване на пазарното присъствие и конкурентоспособност
	Специфична цел 1.2: Създаване на нови и качествени работни места и подобряване достъпа до заетост	62383			
4	Проект №BG05SFPR002-1.003-0001 „Започвам работа“	62383	2024-2025	Програма Развитие на човешките ресурси 2021-2027	Включване в заетост на неактивни и безработни лица
	Специфична цел 1.3. Устойчиво развитие на селското и горското стопанство	3901358			
5	Технологична и екологична модернизация на стопанството на Агро-вариант 3 ООД	596191	2024-2025	Национален план за възстановяване и устойчивост	Закупуване на машини и съоръжения, свързани с обработка на почвата и обслужване на стопанство в с.Кара Михал
6	Технологична модернизация на производствените процеси за отглеждане на говеда в стопанството на Агростремеж ООД	683128	2024-2025	Национален план за възстановяване и устойчивост	Закупуване на машини и съоръжения, свързани с обработка на почвата и обслужване на стопанство в с.Богданци
7	Закупуване на модерна техника от ЗП Бейсим Емрула Мустафа	537000	2024-2025	Национален план за възстановяване и устойчивост	Закупуване на машини и съоръжения, свързани с обработка на почвата и обслужване на стопанство в с.Здравец
8	Инвестиции в технологична и екологична модернизация в животновъдно стопанство на ЗС Реджеб Енвер Мехмед	482428	2024-2025	Национален план за възстановяване и устойчивост	Закупуване на машини и съоръжения, свързани с обработка на почвата и обслужване на стопанство в с.Здравец
9	Технологична и екологична модернизация на стопанството на ЗС Семра Реджеб Мурад	618911	2024-2025	Национален план за възстановяване и устойчивост	Закупуване на машини и съоръжения, свързани с обработка на почвата и обслужване на стопанство в с.Голям извор
10	Технологична модернизация на стопанство на ЗП Калиптен Кенанова Исмаил	550800	2024-2025	Национален план за възстановяване и устойчивост	Закупуване на машини и съоръжения, свързани с обработка на почвата и обслужване на стопанство в с.Владимировци

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

11	Технологична и екологична модернизация на животновъдно и орехово стопанство на ЗП Фикрет Шюкрю Неджиб	432900	2024-2025	Национален план за възстановяване и устойчивост	Закупуване на машини и съоръжения, свързани с обработка на почвата и обслужване на стопанство в с.Здравец
	Специфична цел 1.4. Развитие на устойчив туризъм				
	ПРИОРИТЕТ 2: Съхраняване и развитие на човешкия потенциал, разширяване и развитие на социалните услуги	1265510			
	Специфична цел 2.1: Качествено образование и обучение	256716			
12	Изграждане на училищна STEM Среда в ОУ „Паисий Хилендарски“ с.Хърсово	60483	2024-2026	Национален план за възстановяване и устойчивост	Изграждане на училищна STEM среда и високотехнологични оборудвани и свързани класни стаи (ВОКС).
13	Изграждане на STEM център и високотехнологични оборудвани и свързани класни стаи в ОУ "Христо Ботев" с. Владимировци	181397	2024-2026	Национален план за възстановяване и устойчивост	Изграждане на училищна STEM среда и високотехнологични оборудвани и свързани класни стаи (ВОКС).
14	Изграждане на кърт за деца за игра и учение в ОУ „Христо Ботев, с. Владимировци	7418	2024-2026	ПУДООС	Подобряване на техническото състояние на обекти на образователната инфраструктура
15	Изграждане на кърт за децата за игра и учение в СУ „Св. Св. Кирил и Методий, с. Самуил	7418	2024-2026	ПУДООС	Подобряване на техническото състояние на обекти на образователната инфраструктура
	Специфична цел 2.2. Качествено здравно обслужване, социални услуги, култура и спорт	1008794			
16	Иновативни здравно-социални услуги в община Самуил	225561	2025-2027	Развитие на човешките ресурси 2021-2027	Предоставяне на почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги, супервизия и указания към екипите на иновативни здравно-социални услуги в община Самуил
17	Преустройство с промяна предназначението на съществуваща сграда в "Защитено жилище за пълнолетни лица с умствена изостаналост" в с. Самуил, с. Самуил	231309	2024-2025	Държавен бюджет	Подобряване на техническото състояние на обекти на социалната инфраструктура
18	Осигуряване на достъпна среда в сграда предназначена за Защитено жилище за пълнолетни лица с умствена	37008	2024-2025	Фонд “Социална закрила”	Подобряване на техническото състояние на обекти на социалната инфраструктура

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

	изостаналост, с. Самуил				
19	Благоустройство и достъпна среда на ЦНСТПЛУИ с. Ножарово	57162	2024-2025	Държавен бюджет	Подобряване на техническото състояние на обекти на социалната инфраструктура
20	Благоустройство и достъпна среда на ЦНСТПЛУИ с. Голяма вода	57162	2024-2025	Държавен бюджет	Подобряване на техническото състояние на обекти на социалната инфраструктура
21	Изграждане на склад за инвентар за ЦНСТПЛУИ с. Пчелина	26000	2024-2025	Държавен бюджет	Подобряване на техническото състояние на обекти на социалната инфраструктура
22	Благоустройство и достъпна среда на ЦНСТПЛУИ с. Хума	68400	2024-2025	Държавен бюджет	Подобряване на техническото състояние на обекти на социалната инфраструктура
23	Изграждане на лятна занималня за ЦНСТПЛУИ с. Самуил	47520	2024-2025	Държавен бюджет	Подобряване материалната база в социалната инфраструктура
24	Изграждане на терен към дворното пространство към многофункционален комплекс в с. Самуил	258672	2024-2025	Държавен бюджет	Подобряване на техническото състояние на обекти на социалната инфраструктура
	ПРИОРИТЕТ 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата	4199848			
	Специфична цел 3.1.Транспортна и цифрова свързаност	1984497			
25	Проект "Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи улици и тротоари и съоръженията и принадлежностите към тях в с.Богданци, с.Богомилци, с.Владимировци,с.Желязковец с.Здравец,с.Пчелина,с.Хърсово	1955750	2023-2025	ПРСР 2014-2020	Подобряване на техническото състояние на уличната мрежа в 4 населени места на община Самуил
26	Изграждане на навес за машини и материали, с. Самуил	28747	2024-2025	Общински бюджет	Подобряване материално-техническото осигуряване на общинския сграден фонд в община Самуил
	Специфична цел 3.2.Устойчива околна среда	1654436			
27	Повишаване на енергийната ефективност на сгради общинска собственост в Община Самуил	962504	2024-2025	ПРСР 2014-2020	Изграждане на фотоволтаични инсталации за собствените нужди на шест сгради общинска собственост: 1. Общинска администрация, в с. Самуил - ФЕЦ до 40 kW, 2. ОУ „Христо Ботев“ с. Владимировци - ФЕЦ 30 kW, 3. ДГ „Радост“ с.

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

					Владимировци - ФЕЦ 10 kW, 4. СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Самуил - ФЕЦ 30 kW, 5. ДГ „Радост“, филиал на ДГ "Детелина", с.Здравец - ФЕЦ 40 kW, 6. ДГ „Радост“, филиал на ДГ "Детелина", с.Богданци - ФЕЦ 30 kW
28	Изграждане на съоръжение за съхранение на енергия към „Фотоволтаичен обект за производство на електрическа енергия , разположен на земя и покрив на сграда в поземлен имот с идентификатор 15761.32.40 в село Голям извор, община Самуил , област Разград	415000	2024-2026	Национален план за възстановяване и устойчивост	Изграждане на съоръжение за съхранение на ел.енергия към ФЕЦ с номинална мощност от 600 kW, е предвиден в размер на 300kW и с общ капацитет от 614.4 kWh. Системата ще се състои от 6 отделни модула с мощност от 50kW и капацитет от 102,4 kWh
29	Закупуване на сметосъбиращ камион, с. Самуил	276932	2024-2025	Общински бюджет	Внедряване на сметосъбиращ камион за нуждите на ОП „Самуил 2011“ и подобряване обхвата на системата за сметоизвозване в общината
	Специфична цел 3.3. Развитие на териториалното сътрудничество	560915			
30	Реконструкция, естетизиране на достъпна селищна среда в обществена територия - централна част на с.Владимировци I етап	94145	2024-2025	Държавен бюджет	Благоустрояване на площи за обществено ползване в община Самуил
31	Реконструкция, естетизиране на достъпна селищна среда в обществена територия- централна част на с. Владимиревци II етап	459294	2024-2025	Държавен бюджет	Благоустрояване на площи за обществено ползване в община Самуил
32	Почистване, благоустрояване и облагородяване на парк в с. Владимиревци	7476	2024-2025	ПУДООС	Благоустрояване на площи за обществено ползване в община Самуил
ОБЩА СТОЙНОСТ НА ПРОЕКТИТЕ:			11 173 539		

Обобщената справка показва, че за отчетната 2024 г. на територията на община Самуил са изпълнени и в процес на изпълнение 32 проекти и дейности на обща стойност 11 173 539 лева.

За постигане на заложените цели и мерки в ПИРО през годината най-съществен принос имат Община Самуил и местния бизнес, които са привлекли значителни средства от европейските фондове. Общината няма съвместни проекти с бизнеса и публично-частни партньорства. Не са реализирани проекти с други български общини в условия на междуобщинско сътрудничество. За изпълнението на Плана за интегрирано развитие през годината са допринесли и проектите на местни образователни и социални институции.

Изпълнение на Приоритет 1: Обновяване на икономиката в общината

През 2024 г. по Приоритет 1 има 11 изпълнени и в процес на изпълнение проекта за 5 708 181 лева.

По Специфична цел 1.1. Привличане на инвестиции и насърчаване на предприемачеството, са реализирани 3 проекта за 1 744 440 лева.

По Специфична цел 1.2: Създаване на нови и качествени работни места и подобряване достъпа до заетост, е отчетен 1 проект през отчетната 2024 г. за 62 383 лева.

По Специфична цел 1.3. Устойчиво развитие на селското и горското стопанство, са изпълнени и в процес на изпълнение 7 проекта на стойност 3 901 358 лева.

По Специфична цел 1.4. Развитие на устойчив туризъм, няма проекти и дейности.

Изпълнение на Приоритет 2: Съхраняване и развитие на човешкия потенциал, разширяване и развитие на социалните услуги

През 2024 г. по Приоритет 2 са реализирани и в процес на изпълнение 13 проекта на стойност 1 265 510 лева.

По Специфична цел 2.1: Качествено образование и обучение, отчитаме 4 проекта за 256 716 лева.

По Специфична цел 2.2. Качествено здравно обслужване, социални услуги, култура и спорт, са изпълнени и в процес на изпълнение 9 проекти и дейности на обща стойност 1 008 794 лева.

Изпълнение на Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата

През 2024 г. по Приоритет 3 са изпълнени и в процес на изпълнение 8 проекта на стойност 4 199 848 лева.

По Специфична цел 3.1. Транспортна и цифрова свързаност, са изпълнени 2 проекта на стойност 1 984 497 лева.

По Специфична цел 3.2. Устойчива околна среда, са изпълнени и в процес на изпълнение 3 проекта за 1 654 436 лева.

По Специфична цел 3.3. Развитие на териториалното сътрудничество, отчитаме 3 изпълнени проекта на обща стойност 560 915 лева.

ИЗВОДИ:

Най-успешен през отчетната година по техническо и финансово изпълнение е Приоритет 1 „Обновяване на икономиката в общината“ с 69% техническо и 146% финансово преизпълнение.

На второ място е Приоритет 2 „Съхраняване и развитие на човешкия потенциал, разширяване и развитие на социалните услуги “ – 65% техническо и 19% финансово изпълнение.

Трети е Приоритет 3 „Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата“ с 36% техническо и 19% финансово изпълнение.

В Индикативната финансова таблица към ПИРО на община Самуил 2021-2027 г. за трите основни приоритета са заложили 58 проекти и дейности на обща стойност 32 650 хиляди лева. За календарната 2024 г. са изпълнени 32 проекти и дейности на обща стойност 11 174 хиляди лева.

Изводът е, че приключените и в процес на изпълнение през 2024 г. проекти и дейности са допринесли за 55% техническо и 34% финансово изпълнение на Плана за

интегрирано развитие на община Самуил, което е много добър напредък за четвъртата година от прилагане на стратегическия документ.

IV. ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДПРИЕТИ ОТ КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ

1. Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни

Предмет на наблюдение на ПИРО е изпълнението на целите и приоритетите, заложи в плана, както и действията на местната власт и администрация, организациите, бизнес структурите, физическите и юридическите лица, свързани с изпълнението на документа.

Мерките за наблюдение и механизмите за събиране, обработване и анализ на данни са заложи в самия План за интегрирано развитие на община Самуил за периода 2021-2027 г. и се спазват и изпълняват ежегодно във връзка с отчитане на напредъка по цели и приоритети.

Орган на наблюдение на ПИРО е Общинския съвет.

Функциите по наблюдението на ПИРО включват:

- Наблюдение на изпълнението на ПИРО въз основа на определените макроикономически индикатори, индикаторите, отчитащи приноса към целите на европейската политика за сближаване през периода 2021-2027 г., глобалните екологични индикатори, целите на Националната програма за развитие „България 2030“ и другите специфични количествени индикатори по отношение на реализацията на целите, приоритетите и мерките за регионално развитие;
- Координация на дейностите по наблюдението на ПИРО със заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица;
- Обсъждане и одобряване на редовните годишни доклади и на заключителния доклад за изпълнението на ПИРО;
- Разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски - издаване на конкретни указания за преодоляването им;
- Определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на ПИРО.

Системата за наблюдение на ПИРО включва следните основни компоненти:

- Системата от индикатори за наблюдение – отчетени по-горе, отразяващи специфичния характер на плана, реализацията на неговите цели, социално-икономическото състояние, развитието на инфраструктурата и проблемите на околната среда в контекста на устойчивото регионално развитие;
- Източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информацията - наблюдението на изпълнението на ПИРО се осъществява на основата на данни на НСИ, ИСУН, АПИ, АЗ, АУЕР, ИАОС, РИОСВ, РЗИ И ДР., както и на основата на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. При извършването на специфични тематични наблюдения и оценки ще се включат и резултати от анкетни проучвания за мнението и настроенията на населението, живеещо в общините на района.
- Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на ПИРО се

осигурява от бюджета на Община Самуил.

- Местните власти участват в реализацията на мерките и постигане на целите на плановите за интегрирано развитие и програмите за тяхната реализация.
- Местните власти осигуряват собствени финансови ресурси и мобилизират такива на социалните партньори на местно ниво за реализация на проекти и дейности в техните планови документи.
- Неправителствените организации, социално-икономическите партньори и частния сектор активно участват в процеса на разработване на ПИРО и наблюдение изпълнението на плана; подкрепят и участват в разработването на проекти за изпълнението на плана. Тази група от участници ще бъде пряко включена и в реализацията на проекти и дейности, основно насочени към подобряване на средата за живот и развитие.

Системата на докладване, форми и начини за осигуряване на информация.

За изпълнението на ПИРО се извършват междинна и последваща оценка. Оценката предоставя информация за ефективността от провежданата политика. Тя осигурява на управлението механизми на контрол чрез информация за разходите и за резултатите, подпомага и съответните управленски власти да преценят въздействието от изпълнението на регионалния план, да го подобрят като го преосмислят от гледна точка на заложените цели и приоритети и възможностите за тяхното реализиране. Чрез оценката се изяснява и ефектът от планираните дейности, тя може да подобри също така и прозрачността в процеса на прилагане на плана и да насърчи повишаването на отговорността на властите пред широката общественост.

Резултатите от наблюдението на ПИРО се обобщават в изготвени редовни Годишни доклади, които съдържат информация за: общите условия за изпълнение на ПИРО и в частност промените в социално-икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво; постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО въз основа на индикаторите за наблюдение; действията, предприети от местната власт с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на Плана за интегрирано развитие; заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението. Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на ПИРО осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка.

По решение на органа за наблюдение – Общинския съвет, или по искане на Кмета могат да се изготвят и доклади за отделен случай или за отделен период, както и по определена тема или специфичен проблем.

Междинната оценка се извършва не по-късно от 4 години от началото на периода на действие на документа за стратегическо планиране и включва: оценка на първоначалните резултати от изпълнението; оценка на степента на постигане на съответните цели; оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси; изводи и препоръки за актуализация на съответния документ. На база на междинната оценка е възможно да се инициира актуализация на ПИРО, за да се направят необходимите корекции в документа и да се предприемат мерки, за да се осигури реализиране на заложените цели и приоритети, като се отговори на нуждите на района.

Междинна оценка за наблюдение изпълнението на ПИРО на община Самуил за периода 2021-2027 г. е извършена през 2024 година. На база на междинната оценка е актуализиран ПИРО и са направени необходимите корекции в документа.

Последващата оценка се извършва не по-късно от една година след изтичане на периода на действие на регионалния план за развитие и дава представа за степента на цялостното изпълнение на плана. Целта на този вид оценка е да се види доколко, дори след

предприетите мерки в резултат на междинната оценка, заложените цели и приоритети са изпълнени и е достигнато очакваното развитие. На база на тази оценка могат да се направят основни изводи и констатации за всеки от етапите на регионалното развитие в съответния район.

Последващата оценка включва: оценка на степента на постигане на целите и устойчивостта на резултатите; оценка на общото въздействие; оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси; изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално развитие. Резултатите от последващата оценка се вземат предвид при разработването/актуализацията на плана за следващия период на планиране.

Междинната и последващата оценка на плана за интегрирано развитие се внасят за обсъждане и одобрение в Общинския съвет по предложение на Кмета на общината.

През периода на действие на плана за интегрирано развитие могат да се извършват допълнително тематични оценки и оценки за специфични случаи по преценка на органите за управление на регионалното развитие.

2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми

Водещите проблеми при прилагане на ПИРО на община Самуил през четвъртата година на неговото действие – 2024 г. са предимно извън компетенциите и възможностите за въздействие на Кмета и местната власт. Такива са споменатите вече в доклада проблеми като: световни военни конфликти и кризи, политическа нестабилност у нас, забавяне приемането на държавния бюджет, продължаваща инфлация и поскъпването на живота. Всичко това генерира допълнителни разходи и поставя на сериозни изпитания общинските бюджети, особено на малки общини като Самуил. Допълнителни проблеми са създадени от забавянето на изпълнението на оперативните програми, СПРЗСР и Националния план за възстановяване и устойчивост, които са основни източници на средства за реализация на ПИРО.

При изготвяне на настоящия доклад беше отчетен и проблема с липсата на актуална статистическа информация за 2024 г., необходима за социално-икономическия анализ. Проблем, също така, е че в по-голямата си част, предоставяната информация от НСИ е на ниво област, а не община. В този смисъл, докладът не може да даде конкретни показатели за изтеклата година по някой от индикаторите, свързани с БВП, доходи и разходи на домакинствата и някой данни за развитието на местната икономика.

В голяма част от случаите, особено при реализацията на дейности в сферата на туризма или събития от културния и спортния календар и проекти с т. нар. „меки“ мерки, е изключително трудно да бъде измерено тяхното техническо и финансово изражение и да бъде включено в доклада за напредъка по изпълнение на ПИРО.

Друг проблем е, че в процеса на отчитане, трудно се събира информация за проекти/дейности и инвестиции на бизнеса и външни за Общинска администрация – Самуил институции. Някой от тях не предоставят данни за проектите и размера на вложените средства или се позовават на конфиденциалност в случаите на частни инициативи и инвестиции. Това изкривява информацията в отчета за напредъка, свързан с икономическото развитие на общината, иновациите и конкурентоспособността.

3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие

За осигуряване на информация, публичност, отчетност и прозрачност относно изпълнението на ПИРО, постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по

програмата за неговата реализация, в плана е заложен специален Комуникационният механизъм.

Принципът на партньорство и сътрудничество с представителите на различните групи заинтересовани страни следва да се прилага в рамките на целия процес на изпълнение на плана до неговото финално отчитане с последваща оценка.

Обществеността следва да бъде информирана за начина на изпълнение на мерките от програмата за реализация, за резултатите от тях и за начина, по който са били изразходвани финансовите ресурси, с които е било обезпечено изпълнението на програмата за реализация на ПИРО. Гражданите имат възможност да участват в изпълнението на плана като партньори на администрацията или чрез реализацията на техни частни бизнес и социални проекти

Комуникационният механизъм предвижда мерки за публичност, комуникация, информация и включване на заинтересованите страни и партньорите в процесите на изпълнение, отчитане и актуализация на ПИРО.

Предвиждат се следните мерки:

1. Ежегодна комуникация по електронна поща с представителите на заинтересованите страни и партньорите за получаване на обратна връзка и информация за техните проекти, дейности и инвестиции през годината, допринасящи за изпълнението на ПИРО;
2. Ежегодно публикуване на годишните отчетни доклади за наблюдение изпълнението на ПИРО;
3. Провеждане на годишна среща /през месец април всяка година/ с партньорите и заинтересованите страни за представяне и обсъждане на Годишния отчетен доклад за наблюдение изпълнението на ПИРО;
4. Публикуване на сайта на Общината и обсъждане с партньорите и заинтересованите страни на доклада за междинна оценка на ПИРО;
5. Събиране на данни и информация от привлечените партньори и заинтересовани страни за идентифициране на нови проблеми и генериране на идеи за актуализация на ПИРО, при необходимост.

Комуникационният механизъм предвижда постоянна комуникация с медиите за популяризиране на всички изпълнявани проекти и дейности от програмата за реализация на ПИРО.

Осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на разработване, актуализиране, съгласуване и изпълнение на плана за интегрирано развитие се осъществява от Кмета на Община Самуил и Общинския съвет в съответствие с техните компетенции. В процеса на наблюдение на изпълнението на плана се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Местните органи на управление в община Самуил се стремят да осигурят условия за:

- Периодични срещи между заинтересованите страни;
- Участие в съвместни проекти;
- Привличане на представители на заинтересованите страни в наблюдението на изпълнението на Плана за интегрирано развитие;
- Организиране на форуми и други събития в рамките на проекти за идентифициране на основните форми за взаимодействие, разпределяне на отговорностите и мобилизиране на местните ресурси;
- Включване на местната общност и поддържането на контакти с местните граждански групи и институции, с цел осигуряване на прозрачност в местната политика;

- Своевременно информиране на обществеността чрез сайта на общината в Интернет за предприетите действия от страна на администрацията по реализацията на Плана за интегрирано развитие;

За подпомагане процеса на партньорското участие и за осигуряване на добър информационен поток Община Самуил използвани следните инструменти:

- Публикации на електронната страница на Общината;
- Плакати, брошури, пресконференции и други за популяризиране на изпълняваните проекти и дейности;
- Информационни срещи и др.

Годишните доклади за наблюдение на изпълнението и ПИРО 2021-2027 г. са публично достъпни на интернет страницата на Община Самуил - <https://samuil.bg/>.

4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на план за интегрирано развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината

Планът за интегрирано развитие е основен управленски инструмент, който подчинява всички останали документи за секторно развитие, но притежава една особеност – разположен е в по-голяма времева амплитуда /7 години/, по отношение на цялостния планов процес. Тази специфика произтича от факта, че ПИРО 2021-2027 г. осигурява приемственост и преходност на политиките между предходните планови периоди: (2007-2013 г.) и (2014-2020 г.), като в същото време наследява и обединява изпълнението на редица общински секторни стратегии, програми и планове, каквито са:

- Общ устройствен план на община Самуил;
- Общинска програма за опазване на околната среда;
- Общинска програма за управление на отпадъците;
- Стратегия за управление на общинската собственост;
- Ежегодна Програма за управление и разпореждане с имоти, общинска собственост;
- Стратегия за развитие на социалните услуги в община Самуил;
- Програма за енергийна ефективност;
- Краткосрочна и дългосрочна програми за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива;
- Програми за развитие на туризма и други.

Всички стратегически документи са в режим на периодично краткосрочно планиране и отчитане, предимно ежегодно, което прави връзката с Плана за интегрирано развитие достатъчно съдържателна, от гледна точка на интензивността на процеса и възможността за едновременно внасяне на съгласувани и своевременни корекции за отстраняване на възникнали несъответствия по отделни части и раздели.

По отношение предприетите мерки за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени следва да се отбележи, че община Самуил не прави изключение от другите общини в страната и е уязвима на климатичните промени.

Основна причина за това е остарялата и често неадекватна инфраструктура както в общинския център – Самуил така и в останалите села от общината. Причина, също така, е слабото равнище на осведоменост сред широката общественост относно климатичните проблеми, причините за тях, елиминиране на тяхното влияние, както и превенцията. Дейностите за ограничаване и адаптация към изменението на климата се изразяват в ограничаване на емисиите на парникови газове, изграждане на екологосъобразен модел на енергийно развитие. Всички реализирани и реализиращи се инфраструктурни проекти в общината обхващат задължително внедряването на енергоефективни мерки. Стъпка в тази посока е изпълнението и ежегодното отчитане на Програмата за енергийна ефективност и

използване на енергия от възобновяеми източници. На ограничаване изменението на климата са посветени и голяма част от мерките и дейностите, в изпълнение на Общинските програми за опазване на околната среда и Управление на отпадъците, които допринасят и за изпълнение на целите на ПИРО.

5. Мерки за прилагане принципа на партньорство

Съгласно Закона за регионалното развитие, един от основните принципи, на които се основава провеждането на държавната политика за регионално развитие, е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива, при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката. В съответствие със закона, и за повишаване на устойчивостта на взетите решения и планираните цели и задачи, както и за ефективността на тяхната реализация, важен механизъм е прилагането на принципа на партньорство. А чрез осигурената информация и публичност на всички нива се гарантира неговия успех и широка обществена подкрепа.

Планът за интегрирано развитие е основен документ за провеждане на политиката за регионално развитие на местно ниво. С него се обективизират действията на местната изпълнителна власт и се създават условия за планомерно и целенасочено изпълнение на решенията на общинския съвет, дейността на кмета и общинската администрация.

Формите за предоставяне на информация и публичност относно приемането и изпълнението на плана, както и за работа с партньорите в областта на интегрираното устойчиво местно развитие също така биха могли да се използват ефективно.

Организацията и методът за изпълнение обхващат системите за управление и контрол, наблюдение и оценка, осигуряване на информация и публичност и прилагането на принципа за партньорство на всички етапи на изпълнение.

В цялостния процес на разработване, изпълнение, актуализация, наблюдение и оценка на ПИРО при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

В процеса на реализация на плана се спазват принципите на отговорно и добро управление, ефективен финансов контрол, разделение на правомощията при осъществяване на управленските функции, предотвратяване и корекция на нередностите при изпълнението на конкретните дейности.

В процеса на изпълнение на ПИРО е важно създаването на нови и поддържането на изградените вече ефективни партньорства. Това дава възможност в процеса на изпълнение да се реализира по-голяма икономическа целесъобразност и да се укрепи потенциала за разкриване на нови пътища към привличането на инвестиции и допълнителни финансови средства. Реализирането на стратегическите цели и приоритети следва да стане в условията на тясно взаимодействие и партньорство между местните власти, бизнеса и НПО. Необходимо е да се използват всички възможности за съвместни проекти и дейности, включително в условията на междуобщинско и международно сътрудничество.

Предвижда се прилагането на успешни модели на партньорство за интегрирани териториални инвестиции между общините и бизнеса за техни съвместни инициативи. Важно условие е съчетаването на икономическите цели в развитието с опазването на околната среда и разумното използване на културното материално и нематериално наследство.

6. Резултати от извършените оценки към края на 2024 година

**Таблица 31: Оценка на изпълнението на ПИРО на община Самуил през 2024 г.
по приоритети и брой проекти**

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2024 Г.
за наблюдение изпълнението на
План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г.

2024

Приоритет	Прогнозен брой проекти	Прогнозна стойност хил. лева	Отчетен брой изпълнени проекти 2024 г.	Отчетна стойност на изпълнените проекти за 2024 г. хил. лева	Техническо изпълнение в % за 2024 г.	Финансово изпълнение в % за 2024 г.
ПРИОРИТЕТ 1	16	3900	11	5708	68,75	146,36
ПРИОРИТЕТ 2	20	6700	13	1266	65,00	18,90
ПРИОРИТЕТ 3	22	22050	8	4200	36,36	19,05
ВСИЧКО	58	32650	32	11174	55,17	34,22

Резултатите от извършените оценки след направения подробен анализ на реализираните проекти и дейности и напредъка в изпълнението на ПИРО 2021-2027 г. на Община Самуил за календарната 2024 г. по приоритети са обобщени в Таблица 31. Данните илюстрират приноса на изпълнените проекти и дейности през годината за постигане на съответните приоритети на Плана за интегрирано развитие.

Финансовото изпълнение спрямо заложеното в индикативната финансова таблица на ПИРО е най-добро при Приоритет 1 – 146,36. Техническото изпълнение през годината е най-успешно също по Приоритет 1 – 68,75%. На последно място с 36,36% технически и 19,05% финансов напредък за 2024 г. остава Приоритет 3 на ПИРО. Ниските проценти на изпълнение се дължат на високата стойност на планираните средства за инфраструктурни обекти и дейности. Въпреки това през отчетната година Община Самуил е вложила значителни финансови ресурси в изпълнение и на този приоритет.

ИЗВОД:

Общото финансово изпълнение на ПИРО на община Самуил за 2024 г. е 34,22%, а техническото 55,17% спрямо заложеното в Програмата за реализация на плана. В края на годината в процес на изпълнение са още проекти и дейности, резултатите от които ще бъдат отчетени в годишния доклад за следващата отчетна 2025 година.

На тази база можем да дадем много добра оценка на общото изпълнение на проекти и дейности от плана за развитие през третата година на неговото прилагане. Стартирането на финансиращите европейски програми за периода 2021-2027 г., Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони и НПВУ ще даде възможност за привличане на повече ресурси в община Самуил и по-съществен напредък в изпълнението на ПИРО през следващите години.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО

Отчетната 2024 е четвъртата година на действие и прилагане на Плана за интегрирано развитие на община Самуил за периода 2021-2027 г., през която са приключени и в процес на изпълнение 32 проекти и дейности на обща стойност 11 173 539 лева. Изпълнените проекти и дейности са допринесли за 55,17% техническо и 34,022% финансово изпълнение на Плана за интегрирано развитие на община Самуил, което е много добър напредък на годишна база в прилагане на стратегическия документ.

Отчетната 2024 г. може да се определи като още една трудна година за българските общини с политическа нестабилност, предсрочни парламентарни избори, природни бедствия, уязвимост и задълбочаващи се кризи в различни сфери на общественно-политическия живот. Политическият хаос доведе до блокирани институции и огромен натиск върху бюджета като постави фискалната стабилност на страната и общините под въпрос.

В началото на 2024 г. България влезе в групата на страните с висок доход, според класификацията на Световната банка. БВП на човек от населението у нас в стандарти на покупателна способност достигна 64% от средното ниво за ЕС през 2023 г., при 70-90% от средното за ЕС във всички други страни-членки от региона на ЦИЕ. За период от 6 години (2018-2024 г.) заплатите в България са се удвоили, съответно и разходите за труд на работодателите, но вече се наблюдава забавяне на темпа на нарастване на възнагражденията. Средногодишната инфлация у нас слиза под 3% в края на 2024 г., което отваря възможността в началото на 2025 г. да се поиска извънреден конвергентен доклад и да се направи решителна стъпка за приемане на еврото. Очаква се пълноправното членство в Шенген също да даде допълнителен импулс на икономиката.

По данни на Института за пазарна икономика, 2024 може да се определи като „година на растеж в бурни времена“. Годината е добра за българската икономика, като траекторията на забавяне на растежа се пречупва и се наблюдава ускоряването на стопанската активност в страната. В началото на 2024 г. България влезе в групата на страните с висок доход, според класификацията на Световната банка. Отпадането на ограниченията заради пандемията, които продължиха около две години, даде тласък на пътуванията и развитието на туризма. Цените на основните енергийни източници също започнаха да се успокояват и това създаде известна стабилност и предвидимост на разходите. Заради достигнатите исторически дъна на лихвите по ипотечните кредити, цените на имотите продължиха да се покачват.

Икономическата и политическата несигурност остават най-големия риск пред растежа в средносрочен план и поставят нови предизвикателства пред българските Общини.

Продължителната липса на възможности за кандидатстване за европейско финансиране забави значително изпълнението на проектите, включени в ПИРО. Предстои активна работа по наваксване на изоставането и постигане на съществен напредък в изпълнението на плановите за развитие до 2027 година.

Всичко това определя външните фактори на средата и социално-икономическите условия за развитие на община Самуил.

Изминалата 2024 г. е четвъртата отчетна година на прилагане на ПИРО на община Самуил и изпълнение на проекти, мерки и дейности, включени в неговата Програма за реализация. Демографските показатели на община Самуил продължават да се влошават. Населението намалява, запазва се тенденцията на ниска раждаемост и висока смъртност. Селищната система като цяло е устойчива. Застрашено от обезлюдяване и изчезване е само село Кара Михал.

По официални данни на НСИ към 31.12.2024 г. в община Самуил живеят 5805 души - с 1% или с 57 души по-малко от предходната 2023 г. и с 9% по-малко спрямо 2020 г. Относителният дял на мъжете е 49%, а на жените 51%. Възрастовата структура на жителите на общината се влошава с бързи темпове. Естественят прираст на населението е отрицателен, средно по минус 72 души на година, като през 2021 г. е минус 111 души, а през 2024 г. – минус 69. Средногодишният брой на живородените деца в община Самуил за изследвания период е 52. Средната смъртност е 124 човека годишно. Тенденциите на ниска раждаемост и висока смъртност са трайни и са причина за отрицателния естествен прираст и задълбочаващата се демографска криза. Механичният прираст през последните пет анализирани години е положителен, като за 2020 г. достига +71 души, а през 2024 г. е +12. Средногодишно населението се увеличава от миграция с около 37 човека. Общо в резултат на отрицателния естествен и положителния механичен прираст населението в община Самуил през 2024 г. е намаляло с 57 души.

Образователната система е добре организирана и материално обезпечена. Броят на учениците и на децата в детските градини намалява през отчетната 2024 година.

Здравеопазването е достъпно и населението е сравнително обезпечено със здравни и лечебни заведения, медицинско оборудване и персонал. Ограничен остава достъпа до лекарства и в общината работи само една аптека. Предлагат се много и разнообразни социални дейности и услуги, които отговарят напълно на потребностите на местното население и имат капацитет за обслужване на потребители от региона и страната.

Безработицата през 2023 г. нараства значително (с 6,3 пункта) и достига 27,4%. През 2024 г. отчитаме лек спад от 1,4 пункта и регистрираната безработица в общината е 26%, като остава значително по-висока от средните нива за област Разград (9,7%) и за страната (5,23%). Средната брутна годишна работна заплата в община Самуил се увеличава с 57% за периода 2020-2023 г. и достига 19935 лева. Въпреки отчетения ръст възнагражденията остават по-ниски спрямо средната брутна годишна работна заплата за страната през 2023 г. – 24485 лева, но по-високи от средната заплата за Северен централен район – 18931 лева и за област Разград – 19228 лева за 2023 г. По-високи са възнагражденията в частния сектор в община Самуил – 21305 лева средногодишно, а заетите в общественния сектор получават средно по 18181 лева за 2023 г.

Икономическото развитие на община Самуил през 2024 г. се характеризира с различна динамика в отделните сектори, но забелязваме незначителен спад спрямо растежа на общинската икономика през 2023 г. Селското стопанство запазва своите стабилни позиции и се наблюдава ръст на броя на предприятията в сектора. Бизнесът постепенно преодолява кризата и трудностите, предизвикани от неблагоприятните макроикономически условия. Статистиката отчита повишаване на доходите и потреблението, но леко понижаване на финансовите резултати на местните предприятия.

Въпреки предизвикателствата и трудностите през 2024 година и негативното влияние на войните кризи и неблагоприятните демографски процеси и политически условия, Община Самуил се справя много добре и успява да реализира част от планираните в ПИРО проекти, мерки и дейности.

В настоящия годишен отчетен доклад са обхванати проектите на Община Самуил, местния бизнес, земеделски производители, училища, социални и културни институции и НПО, за които има официална информация. За съжаление липсват данни за проектите и инвестициите на местния бизнес, финансирани със собствени средства и банкови заеми, така че вероятно постигнатият напредък в изпълнението на плана за интегрирано развитие е още по-голям.

Най-успешен през отчетната година по техническо и финансово изпълнение е Приоритет 1 „Обновяване на икономиката в общината“ с 69% техническо и 146% финансово изпълнение. На второ място е Приоритет 2 „Съхраняване и развитие на човешкия потенциал, разширяване и развитие на социалните услуги“ – 65% техническо и 19% финансово изпълнение. Трети е Приоритет 3 „Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата“ с 36% техническо и 19% финансово изпълнение. В Индикативната финансова таблица към ПИРО на община Самуил 2021-2027 г. за трите основни приоритета са заложили 58 проекти и дейности на обща стойност 32 650 хиляди лева. За календарната 2024 г. са изпълнени 32 проекти и дейности на обща стойност 11 174 хиляди лева. Отчитайки резултатите за четвъртата година на действие на ПИРО на база индикатори можем да дадем много добра обща оценка на изпълнението, въпреки политическите и

Годишният мониторинг на ПИРО на община Самуил за 2024 г. на база индикатори показва: обновяване на инфраструктурите, устойчиво развитие на селското стопанство, ръст на средната работна заплата и други положителни въздействия. Остават нерешени демографските проблеми, населението намалява и застарява, безработицата леко намалява, но остава значително висока. Финансовите резултати на местните предприятия се влошават

спрямо предходната година. Отчитайки резултатите за четвъртата година на действие на ПИРО на база индикатори можем да дадем добра обща оценка на изпълнението, въпреки политическата нестабилност в страната и икономическите предизвикателства.

Индикаторите са съотносими пряко към Стратегическите приоритети в плана и показват, че най-добър напредък през отчетната 2024 година е постигнат по показателите, измерващи изпълнението на Приоритет 3: Териториална свързаност, устойчиво развитие и намаляване на неравенствата. На второ място се нарежда Приоритет 2: Съхраняване и развитие на човешкия потенциал. Най-незадоволителни са резултатите за индикаторите, оценяващи напредъка по Приоритет 1: Обновяване на икономиката.

В резултат на проведенния годишен преглед за напредъка в изпълнението на Плана за интегрирано за развитие на община Самуил 2021-2027 г. и подобряване качеството, реалистичността и изпълнимостта на документа имаме **следните препоръки:**

- Да се търсят нови възможности за реализация на партньорски проекти с бизнеса и съседни общини, включително чрез подходите BOMR и ИТИ.
- Община Самуил да създаде механизъм за получаване на информация и обратна връзка от бизнеса за техните проекти и инвестиционни дейности и намерения, за да бъдат отразявани в отчетите и докладите за наблюдение изпълнението на ПИРО.
- Община Самуил да продължи балансираната си териториална политика за местно развитие, като осъществява проекти, мерки и дейности във всички населени места;
- Реализираните извънпланово мерки и дейности, които съответстват на визията, основните приоритети и цели в ПИРО, да бъдат добавени в годишните отчети за изпълнение на документа;
- Годишното отчитане на изпълнението на йерархично подчинените на ПИРО документи – стратегии, програми и планове, се извършва в различен времеви диапазон, което поражда информационен дефицит за развитието на отделните сектори и не позволява постигането на необходимата пълнота в съдържанието на Доклада за наблюдение на плана, който би следвало да обобщава резултатите за всички секторни политики на Община Самуил.

Настоящият Годишен отчетен доклад за наблюдение изпълнението на План за интегрирано развитие на община Самуил 2021-2027 г. е разработен на основание чл. 23 от Закона за регионалното развитие (ЗРР), чл. 24 и чл. 72 от Правилника за прилагане на ЗРР (ППЗРР) и е приет с Решение на Общински съвет – Самуил № 29.441 от 30.07.2025 г. по Протокол №29 от заседание на 30.07.2025г. на ОбС-Самуил.